

De Taalunie in 2000 en 2001

Een tussenbalans

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 1
1. Over de Nederlandse Taalunie	
1.1 De opdracht	p. 2
1.2 De structuur	p. 2
1.3 De beleidsterreinen	p. 2
2. De Nederlandse Taalunie in 2000	
2.1 Taal	p. 5
2.2 Onderwijs binnen het taalgebied	p. 6
2.3 Onderwijs buiten het taalgebied	p. 8
2.4 Cultuur	p. 10
2.5 Communicatie	p. 11
3. De Nederlandse Taalunie in 2001	
3.1 Taal	p. 13
3.2 Onderwijs binnen het taalgebied	p. 16
3.3 Onderwijs buiten het taalgebied	p. 16
3.4 Cultuur	p. 18
3.5 Communicatie	p. 21
Begroting 2000 versus begroting 2001	p. 23
Bijlage 1: Besluiten Comité van Ministers	p. 26
Bijlage 2: Inhoudsopgave Actieplan 2001	p. 28

Inleiding

In deze 'Tussenbalans' vindt u een beknopte weergave van de belangrijkste Taalunie-activiteiten in 2000 en 2001.

De informatie is gebaseerd op twee uitvoerige beleidsdocumenten: het Jaarverslag over 2000 en het Actieplan 2001. Die stukken hebben de structuur van een database en zijn vooral bestemd voor degenen die nauw bij de ontwikkeling van het Taaluniebeleid betrokken zijn. Ze worden niet op grote schaal verspreid.

De 'Tussenbalans' richt zich tot een breder publiek: allen die in de Taalunie en haar werkterreinen – de Nederlandse taal en de taalgebonden cultuur van Nederland en Vlaanderen – geïnteresseerd zijn. Overigens zijn het volledige Jaarverslag 2000 en Actieplan 2001 beschikbaar voor iedereen die meer wil weten over het Taaluniebeleid. U kunt de documenten opvragen bij het algemeen secretariaat van de Taalunie.

Deze 'Tussenbalans' is als volgt opgebouwd. In het hoofdstuk 'De Taalunie in 2000' vindt u de belangrijkste resultaten die in het afgelopen jaar zijn bereikt. Het hoofdstuk 'De Taalunie in 2001' gaat in op het beleid en de geplande actie in het lopende jaar. Beide hoofdstukken hebben een opsommend karakter: ze behandelen wat de Taalunie *doet*. De opsomming pretendeert geenszins volledig te zijn, het gaat steeds om accenten en de meest markante gebeurtenissen of acties. Het inleidende hoofdstuk, 'Over de Nederlandse Taalunie', biedt algemene achtergrondinformatie over het waarom van het Taaluniebeleid. Lezers die nog niet zo met de Taalunie vertrouwd zijn, kunnen hier terecht om een idee te krijgen van wat de Taalunie *is*.

De twee eerder verschenen afleveringen van de 'Tussenbalans' werden gekenmerkt door enkele rode draden, of overkoepelende thema's. Zo waren 'internationalisering' en 'informatisering' in 1999 en 2000 sleutelwoorden. Die thema's keren terug in wat volgt. Het zou ook verwonderlijk zijn als dat niet zo was. Het gaat om grote lijnen, die zich aftekenen in een veelheid van acties.

Andere thema's in het beleid die zich in de afgelopen jaren hebben aangediend, beginnen steviger contouren te krijgen. Zo komt de taalgebruiker meer op de voorgrond te staan: de spreker van het Nederlands, die zich in zo veel mogelijk verschillende situaties goed van zijn of haar taal moet kunnen bedienen. Taal is niet, of niet alleen, een abstracte entiteit en waarde op zichzelf, maar vooral ook een instrument dat mensen bespelen in hun sociaal functioneren. In taalbeleid zoals de Taalunie dat tot haar opdracht rekent, moet ook die dimensie van taal tot haar recht komen.

Het duidelijkst komt het taalgebruiksperspectief tot uitdrukking in het 'sociaal taalbeleid' dat de Taalunie ontwikkelt. Dat thema klinkt op verschillende werkterreinen door.

Enerzijds continuïteit, anderzijds nieuw beleid. In 2001 moet de Taalunie al beslissende stappen nemen in de voorbereiding van haar nieuwe meerjarenbeleidsperiode (2003-2007). We hopen dat deze 'Tussenbalans' zowel de constanten in het beleid laat zien als de richting die de Taalunie inslaat op weg naar de nieuwe beleidsperiode.

1 Over de Nederlandse Taalunie

De Nederlandse Taalunie is opgericht bij verdrag tussen Nederland en België. Het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie van 1980 bepaalt dat de beide koninkrijken zullen streven naar integratie op het gebied van de Nederlandse taal en letteren. In de praktijk houdt dat in dat Nederland en Vlaanderen in de Taalunie samenwerken om een gemeenschappelijk beleid voor het Nederlands te ontwikkelen.

1.1 De opdracht

De Nederlandse Taalunie geeft vorm aan de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op het gebied van de Nederlandse taal en letteren. Ze zet een gemeenschappelijk Nederlands-Vlaams beleid voor het Nederlands op en werkt dit uit in projecten die zo veel mogelijk van meet af aan Nederlands-Vlaams zijn ingericht. In al haar activiteiten staan de belangen van de taalgebruiker voorop. Allen die Nederlands spreken moeten aan hun taal een instrument hebben dat zij in zo veel mogelijk uiteenlopende taalsituaties voor een zo breed mogelijk scala van communicatieve doelen kunnen gebruiken. De Taalunie werkt aan de voorwaarden waardoor de gemeenschap van Nederlandssprekenden het Nederlands nu en in de toekomst als een dergelijk instrument kan ervaren en bespelen.

1.2 De structuur

Om uitvoering te geven aan het Taalunieverdrag zijn vier organen in het leven geroepen, die samen de Taalunie vormen. Het Comité van Ministers beslist over het beleid. Het is samengesteld uit de bewindspersonen voor Onderwijs en Cultuur van Nederland en Vlaanderen. De Interparlementaire Commissie oefent controle uit op het beleid. Hierin hebben elf Nederlandse en elf Vlaamse volksvertegenwoordigers zitting. Het centrale adviescollege van de Nederlandse Taalunie is de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren. De Raad brengt advies uit over de hoofdlijnen van het Taaluniebeleid. De twaalf leden (afkomstig uit Nederland en Vlaanderen) zijn deskundigen uit de wereld van onderwijs, wetenschap en cultuur. De beleidsvoorbereiding en de uitvoerende taken van de Taalunie berusten bij het algemeen secretariaat. Het algemeen secretariaat wordt gevormd door rond de vijftientig medewerkers met aan het hoofd de algemeen secretaris, die telkens voor een ambtsperiode van vier jaar wordt benoemd. Sinds april 1998 is Koen Jaspaert algemeen secretaris van de Taalunie.

1.3 De beleidsterreinen

De Nederlandse en de Vlaamse overheid werken in de Taalunie samen voor het Nederlands. De activiteiten zijn verdeeld over drie hoofdterreinen: taal, onderwijs en cultuur. Daarnaast kan onderscheid gemaakt worden tussen activiteiten die voornamelijk gericht zijn op het

Nederlandse taalgebied (Nederland en Vlaanderen), en activiteiten die gericht zijn op het buitenland.

Binnen en buiten het taalgebied

Dat de Taalunie taken heeft binnen het Nederlandse taalgebied, heeft weinig uitleg nodig. Het Nederlands is de taal van tweeëntwintig miljoen mensen, zestien miljoen in Nederland en zes miljoen in België. Als de overheden van Nederland en Vlaanderen de status van het Nederlands willen beschermen, of als zij dure voorzieningen voor het Nederlands (bijvoorbeeld in de taaltechnologie) willen laten maken, dan kunnen zij dat beter samen doen dan ieder voor zich. Uitwisseling, samenwerking, en waar mogelijk gelijklopend beleid zijn van groot belang om te bevorderen dat de taal in beide delen van het taalgebied niet alleen in naam dezelfde is, maar ook werkelijk als één taal wordt gevoeld en beleefd.

De aanwezigheid van het Nederlands buiten Nederland en Vlaanderen is niet algemeen bekend. Over de hele wereld willen mensen Nederlands leren, en in meer dan veertig landen bestaan daarvoor mogelijkheden. Het Nederlands wordt daar onderwezen aan ruim tweehonderdvijftig universiteiten. Aan verschillende buitenlandse universiteiten bestaat een compleet studieaanbod in de neerlandistiek. De Nederlandse en Vlaamse overheid hebben het beleid voor de ondersteuning van de universitaire neerlandistiek in het buitenland aan de Taalunie overgedragen. In enkele gebieden buiten Nederland en Vlaanderen wordt Nederlands bovendien in het lager en middelbaar onderwijs gegeven.

Tussen de taken binnen het taalgebied en de taken voor de neerlandistiek en het onderwijs Nederlands buiten het taalgebied is een duidelijke samenhang. Internationalisering is niet voor niets een sleutelwoord in het Taaluniebeleid. Van taalvoorzieningen die met steun van de Taalunie tot stand komen, zoals woordenboeken of taaldatabanken, en zoals een Nederlandse spraakkunst in papieren of elektronische vorm, kunnen bijvoorbeeld weer leermiddelen worden afgeleid die hun toepassing vinden in het onderwijs Nederlands als vreemde taal in het buitenland.

Het Nederlands moet ook op een andere manier internationaal worden. De elektronische snelweg kent geen nationale grenzen. Nieuwe elektronische vindingen kunnen steeds beter met taal overweg – maar niet als vanzelfsprekend met alle talen. Willen Nederlandssprekenden ook in deze wereld van de technologie Nederlands kunnen gebruiken en blijven gebruiken, dan is een inspanning nodig om ervoor te zorgen dat de taal daar beschikbaar is. En daarvoor zijn internationaal overleg en samenwerking onmisbaar.

1.3.1 Taal

De Taalunie ondersteunt de beschrijving van alle facetten van het Nederlands – de uitspraak, de woordenschat, de spraakkunst. De kennis die zo over het Nederlands verzameld wordt, vindt haar neerslag in bijvoorbeeld woordenboeken of grammatica's. Het gaat dan steeds om 'basisvoorzieningen': werken die zonder overheidssteun niet tot stand zouden komen, en die de grondslag kunnen vormen voor naslagwerken of leermiddelen voor verschillende gebruikersgroepen, of elektronische toepassingen en taalhulpmiddelen. Ook de basisvoorzieningen zelf hebben hoe langer hoe meer een elektronische vorm. De nieuwe technologie biedt ongekende mogelijkheden voor de opslag, ordening en bewerking van taalfeiten. Grote elektronische taalbestanden (gesproken of geschreven), die op allerlei manieren zijn te doorzoeken, zullen in de nabije toekomst van groot belang zijn voor de ontwikkeling van taaltechnologische toepassingen voor het Nederlands.

Indirect is de beschikbaarheid van dergelijke basisvoorzieningen ook van invloed op de positie van het Nederlands te midden van andere talen. Als de technologie van de informatiemaatschappij niet ook voor en met het Nederlands werkt, zullen sprekers van het Nederlands minder, of minder goed, dan die van andere talen gebruik kunnen maken van de voordelen van bijvoorbeeld spraakherkenning, of automatische vertaling. In allerlei vormen van al dan niet elektronische communicatie moeten zij dan op andere talen terugvallen. Een centraal doel in het taalbeleid van de Taalunie is juist steeds de materiële en immateriële voorwaarden te

scheppen waardoor Nederlandsprekenden zich in alle situaties van hun taal kunnen bedienen.

De positie van het Nederlands, zeker in Europees verband, gaat de Taalunie ter harte. Ze laat onderzoeken door welke factoren de status van een taal bepaald wordt, en welke invloed taalpolitiek kan uitoefenen. Bovendien overlegt de Taalunie met andere taalbeleidsinstanties in de landen van Europa en zoekt ze samenwerking met deze zusterorganisaties voor een Europees taalbeleid.

1.3.2 Onderwijs

De Taalunie maakt zich sterk voor het onderwijs Nederlands binnen het taalgebied en voor het onderwijs Nederlands buiten het taalgebied. *Binnen* het taalgebied is het beleid van de Taalunie aanvullend op het onderwijsbeleid van de Nederlandse en de Vlaamse overheid. Tot nu toe hebben vooral het basisonderwijs en voortgezet/secundair onderwijs centraal gestaan in de aandacht. Het streven is de kwaliteit van het onderwijs Nederlands te verbeteren door zo veel en divers mogelijke deskundigheid op dat terrein uit Nederland en Vlaanderen te bundelen. Sinds 2000 staat ook het onderwijs Nederlands als tweede taal (NT2) prominent op de agenda. De oprichting van een Platform NT2 voor volwassenen markeert deze nieuwe prioriteit.

Buiten het taalgebied is het Nederlands het belangrijkste aan universiteiten. De studie van het Nederlands aan buitenlandse universiteiten vormt een werkerterrein van de Taalunie dat wel wordt aangeduid als de 'neerlandistiek extra muros' (neerlandistiek buiten de muren) of NEM. De Taalunie verleent op verschillende manieren steun aan de docentschappen Nederlands 'extra muros'. Een aantal landen neemt in het beleid voor de neerlandistiek een bijzondere plaats in: Indonesië, landen in Midden- en Oost-Europa, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika.

Niet-universitair onderwijs Nederlands wordt buiten Nederland en Vlaanderen voornamelijk gegeven in Franstalig België en de gebieden die aan Nederland en België grenzen (het Duitse Noord-Rijnland-Westfalen en Nedersaksen en het Franse Nord-Pas de Calais). Ook voor het niet-universitair onderwijs Nederlands in Suriname en op Aruba en de Nederlandse Antillen is aandacht in het Taaluniebeleid.

De Taalunie bevordert de totstandkoming van documentatie die nuttig is voor de buitenlandse docenten Nederlands. Ze roept mogelijkheden in het leven voor bij- en nascholing, en uitwisseling van informatie en deskundigheid, voor en tussen docenten. Voor studenten Nederlands uit het buitenland worden cursussen Nederlands binnen het Nederlandse taalgebied georganiseerd.

1.3.3 Cultuur

Op cultureel terrein kan eveneens gesproken worden van 'basisvoorzieningen'. Een voorbeeld is een grote geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. De Taalunie laat een dergelijke literatuurgeschiedenis schrijven. Daarnaast is de toegankelijkheid van het geschreven culturele erfgoed aan weerszijden van de Nederlands-Belgische grens belangrijk. De Taalunie werkt aan de verbetering van de aansluiting tussen Nederlandse en Vlaamse catalogusbestanden (ook in toenemende mate in elektronische vorm) en aan de vervollediging daarvan. Verder neemt de Taalunie binnen het taalgebied deel aan Nederlands-Vlaamse projecten voor leesbevordering. Het letterenbeleid is het domein van elk van de beide overheden afzonderlijk, maar wanneer het gaat om verbetering van de afstemming tussen wat er in Noord en Zuid gebeurt, is een rol voor de Taalunie weggelegd.

Ook buiten het taalgebied voert de Taalunie cultuurbeleid. Dat doet ze in nauwe samenwerking met de neerlandistiek extra muros. Vakgroepen Nederlands kunnen dikwijls een culturele uitstraling hebben voor een groter publiek dan alleen dat van de academici en studenten. Literair vertalers uit het Nederlands doen onmisbaar werk voor de bekendheid van de literatuur uit Nederland en Vlaanderen in het buitenland. De Taalunie brengt opleidingsmogelijkheden voor literair vertalers uit het Nederlands tot stand.

2 *De Taalunie in 2000*

In dit hoofdstuk kunt u lezen over activiteiten van de Taalunie in het vorige jaar. Ze zijn verdeeld over de verschillende werkerreinen: taal, onderwijs, cultuur. De opsomming is zeker niet volledig; het gaat om een beperkte selectie van in het oog springende gebeurtenissen en resultaten. Hier en daar wordt in dit hoofdstuk al vooruitgelopen op activiteiten die voor 2001 op de agenda staan. Ze horen daarom eigenlijk in het volgende hoofdstuk thuis. Maar om een te grote verbroekeling of verdubbelingen te vermijden is de scheiding tussen de twee jaren niet steeds even strikt aangehouden.

2.1 Taal

2.1.1 Nederlands in taal- en spraaktechnologie

Taal- en spraaktechnologie is sterk in opkomst. Een taal leren met de computer, elektronische beheersing van digitale informatiestromen, interactie tussen mens en machine met behulp van natuurlijke taal, automatisch vertalen, de sprekende computer – het zijn allemaal toepassingen van taal- en spraaktechnologie. Die technologie is voor een deel taalspecifiek. Wanneer toepassingen werken voor het Engels, doen ze dat niet automatisch ook voor het Nederlands.

Om de positie van een middelgrote taal als het Nederlands in taal- en spraaktechnologie te verzekeren is extra ondersteuning nodig. Daarom heeft de Taalunie in 1999 het Platform voor het Nederlands in taal- en spraaktechnologie, kortweg het TST-platform, opgericht. Nederlandse en Vlaamse overheidsinstanties en beleidsorganisaties coördineren daarin hun acties om een zo goed mogelijke 'digitale taalinfrastructuur' voor het Nederlands tot stand te brengen. De voorwaarden daarvoor hebben een materiële kant. De nodige basisvoorzieningen moeten voorhanden zijn, zoals taalhelpbronnen, programma's voor taalkundige analyse en softwaregereedschappen die voor het Nederlands op maat zijn gemaakt. Maar ook de immateriële voorwaarden zijn belangrijk, zoals uitwisseling van kennis en informatie tussen alle betrokken partijen.

Om zulke uitwisseling te stimuleren heeft het TST-platform in 2000 een website geopend met gegevens over een groot aantal instanties, bedrijven, onderzoeksinstellingen, gebruikersorganisaties enzovoort die een rol spelen in de TST-sector. De website is toegankelijk via het 'Taalunieversum', de internetomgeving voor het Nederlands die de Taalunie inricht. (Lees hierover meer in paragraaf 2.5.2.) Ook het jaarverslag van het TST-platform is via deze website te raadplegen.

Als vertegenwoordiger van het TST-platform neemt de Taalunie in Europees verband deel aan een programma ('HOPE'), dat als hoofddoel heeft de nieuwe technologie op het gebied van taal en spraak ingang te doen vinden in de samenleving en op de markt. De Vlaamse en Nederlandse partners (samen met vertegenwoordigers uit andere landen in Europa) zullen binnen dit project extra aandacht geven aan het gebruik van TST op twee deelterreinen: toerisme en e-commerce.

Een bijzondere en veelbelovende toepassing van TST komt ten

goede aan mensen met een handicap. Computeraanpassingen en hulpmiddelen die gebruik maken van TST kunnen hen helpen om specifieke problemen te overwinnen en daarmee hun maatschappelijk functioneren vergemakkelijken. In mei 2000 heeft het TST-platform een discussiebijeenkomst over dit onderwerp georganiseerd. De bijeenkomst maakte deel uit van het omlijstende programma bij de Informatiebeurs Nederlands die de Taalunie ter gelegenheid van haar twintigjarige bestaan in Gent heeft gehouden. (Lees hierover meer in paragraaf 2.5.1.)

2.1.2 Nederlands in automatische vertaalsystemen

Automatische vertaling is een bijzondere vorm van taaltechnologie. Om uit of in het Nederlands te vertalen moet de computer eerst met Nederlands kunnen omgaan. Dat wil zeggen dat de nodige software-componenten voor het Nederlands gemaakt moeten worden, zoals woordenlijsten en programma's voor ontleding en synthese van zinnen. De Taalunie ondersteunt de ontwikkeling van zulke componenten met een project, 'NL-Translex' genaamd, waarvan de Europese Commissie medefinancier is. Dat project zal leiden tot een systeem voor automatisch vertalen dat bruikbaar moet zijn binnen de instellingen van de Europese Unie. Ook de lidstaten van de EU moeten het systeem kunnen gebruiken voor hun overheidscommunicatie.

In 2000 heeft de firma Systran de opdracht gekregen om de componenten te bouwen. De gunning was het sluitstuk van een lang proces van aanbesteding en selectie volgens de Europese regels die daarvoor gelden bij een dergelijk groot project. Het systeem zal uit het Nederlands in het Engels en Frans kunnen vertalen en andersom. Het project heeft een looptijd van twee jaar.

2.1.3 Variatieconferentie

Ter gelegenheid van de viering van haar twintigjarige bestaan (daarover kunt u meer lezen in paragraaf 2.5.1) heeft de Taalunie, samen met haar partners in Vlaanderen van het project Keizer Karel 1500-2000, in mei 2000 een wetenschappelijk congres over taalbeleid – taalvariatie georganiseerd. De centrale vraag was hoe in taalbeleid – zoals de Taalunie dat bijvoorbeeld voor het Nederlands voert – moet worden omgesprongen met het verschijnsel variatie in talen. Taalvariatie heeft veel gedaantes. De meeste talen kennen regionale variëteiten (dialecten). Het Nederlands wordt gekenmerkt door verschillen in de standaardtaal zoals die in Nederland en in Vlaanderen wordt gesproken. Bovendien zijn internationalisering en migratie factoren waardoor samenlevingen veelalig worden en meer taalvariëteiten naast elkaar bestaan. Variatie stelt organisaties die zich bezighouden met beleid voor een bepaalde taal, voor grote uitdagingen. In welke mate moeten zij talige eenheid nastreven? En is de taalontwikkeling wel met beleid te sturen? Wat zijn de effecten van beleidshandelen op dit gebied? Over zulke vragen bogen een kleine honderd taalwetenschappers uit Nederland, Vlaanderen en het buitenland zich tijdens de conferentie. Het debat heeft een inhoudelijke verdieping opgeleverd, en een steviger basis voor beleidskeuzes. Een congresbundel met de teksten van lezingen komt in 2001 uit.

2.2 Onderwijs binnen het taalgebied

2.2.1 Sociaal taalbeleid

De sociale dimensie van taal krijgt steeds meer aandacht in het Taaluniebeleid. In het voorjaar van 2000 heeft de Interparlementaire Commissie (IPC) van de Taalunie, de tweeëntwintig Vlaamse en Nederlandse volksvertegenwoordigers die het Taaluniebeleid controleren, een impuls gegeven aan de gedachtevorming over de sociale kant van taalbeleid. Op verzoek van de IPC heeft het Comité van Ministers hierover een notitie uitgebracht. Ook de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren heeft zich over het onderwerp gebogen

en een advies opgesteld. Daarin bevestigt de Raad dat sociaal taalbeleid in de doelstelling van de Taalunie past.

Taal is een belangrijk middel in het sociaal functioneren van mensen, en vaak bepalend voor de mate waarin ze opgenomen zijn in een groter maatschappelijk verband. Het spreekt voor zich dat doeltreffend taalonderwijs, zeker wanneer dat gericht is op kinderen en volwassenen in een maatschappelijke achterstandspositie, een cruciale plaats moet innemen in sociaal taalbeleid. Overigens omvat het begrip meer dan alleen onderwijs. Ook cultuurbeleid, bijvoorbeeld, kan een sociale component hebben.

Voorlopig heeft de Taalunie twee prioriteiten gesteld. Voor het regulier onderwijs concentreert het beleid zich op 'vroege tweedetaalverwerving', dat wil zeggen het onderwijs Nederlands voor jonge kinderen (van tweeënhalf tot zes jaar) met een andere moedertaal dan het Nederlands. In 2000 is een onderzoek gestart dat moet leiden tot een gezamenlijk, Nederlands-Vlaams 'referentiekader' over vroege tweedetaalverwerving. Op basis daarvan kunnen nieuwe activiteiten worden opgezet. De opstellers van dat referentiekader zullen zich concentreren op de inhoud van het onderwijs: welke vaardigheden moeten de kinderen in deze vroege fase verwerven, op welke manier, en welk relatief gewicht moet aan de verschillende vaardigheden worden toegekend? Een dergelijk overzicht kan bijvoorbeeld als uitgangspunt dienen voor de ontwikkelaars van lesmaterialen, onderwijsondersteuners en andere NT2-deskundigen.

De andere prioriteit betreft het onderwijs Nederlands als tweede taal binnen het inburgeringstraject. Het doel van projecten op dit gebied is beter tweedetaalonderwijs voor volwassen nieuwkomers in Nederland en Vlaanderen. Ook voor dat onderwijs is het belangrijk de inhoudelijke uitgangspunten goed in beeld te brengen. Vaak concentreert het beleid zich op de 'randvoorwaarden', en ontbreekt het aan reflectie over de vraag waarom het in dat onderwijs nu eigenlijk moet gaan. De Taalunie heeft in 2000 aan een team van experts uit Nederland en Vlaanderen de opdracht gegeven een 'visietekst' te maken, waarin zij zulke inhoudelijke uitgangspunten uitwerken.

In 2000 is het Platform Nederlands als tweede taal voor volwassenen met zijn werkzaamheden begonnen. De Taalunie heeft het Platform opgericht ingevolge een besluit van het Comité van Ministers van najaar 1999. Het Platform is betrokken bij het onderzoek over het onderwijs Nederlands binnen het inburgeringstraject.

2.2.2 Taalunie-Onderwijsprijs

In 2000 heeft de Taalunie een prijs ingesteld voor taalonderwijsprojecten op Nederlandse en Vlaamse scholen. Het initiatief daarvoor kwam van het Platform Onderwijs Nederlands (PON), een overleg van onderwijsdeskundigen uit Nederland en Vlaanderen, die streven naar kwaliteitsverbetering van het onderwijs Nederlands. Met de 'Taalunie-Onderwijsprijs', zoals de nieuwe prijs heet, wil de Taalunie zichtbaar maken dat op scholen in Nederland en Vlaanderen veel goeds gebeurt in het onderwijs Nederlands.

De Taalunie-Onderwijsprijs wordt jaarlijks uitgereikt, afwisselend aan scholen of voor projecten in het basisonderwijs en in het voortgezet/secundair onderwijs. De winnaar ontvangt een bedrag van achtduizend euro. De prijs van 2000 was bestemd voor het meest vernieuwende of doeltreffende project op het gebied van onderwijs Nederlands in het basisonderwijs. Opvallend was dat veel inzendingen projecten betroffen waarmee de taalvaardigheid van kinderen in een achterstandspositie, bijvoorbeeld allochtone kinderen, vergroot werd. Op allerlei speelse en fantasievolle manieren stimuleren de projecten kinderen om Nederlands te lezen of te praten. Hun zelfvertrouwen neemt daardoor toe en het valt hun gemakkelijker om hun plaats in de klas of de groep te vinden. De prijs belicht zo, zonder dat dit een vooropgezet doel was, de sociale dimensie van taalonderwijs.

De eerste Taalunie-Onderwijsprijs ging naar het project 'De Babbeldoos' van het Schoolopbouwwerk in Maasmechelen (België).

Taalunieminister Hermans reikte de prijs in januari 2001 uit op de Nederlandse Nationale Onderwijstentoonstelling. Een uitvoerige beschrijving van alle genomineerde projecten kunt u lezen in de speciale Webbrochure over de Onderwijsprijs: www.taalunie.org/onderwijsprijs.

2.2.3 Omgaan met verschillen

Het Platform Onderwijs Nederlands (PON) van de Taalunie heeft het initiatief genomen tot een conferentie over taalonderwijs in schoolklassen van een heterogene samenstelling. Hoe moet goed onderwijs Nederlands eruitzien in klassen met kinderen die verschillende sociale, etnische, culturele en talige achtergronden hebben? Daarover ging het op de conferentie 'Omgaan met verschillen', die plaatsvond in november 2000. De conferentie was een vervolg op de Algemene Conferentie van de Nederlandse Taal en Letteren uit 1994, 'Het verschil voorbij'. Toen stond de vraag centraal of onderwijs Nederlands als tweede taal het beste apart kan worden gegeven, of dat juist een geïntegreerde aanpak beter is, voor kinderen met Nederlands als moedertaal en kinderen met een niet-Nederlandstalige achtergrond samen. Inmiddels heeft de geïntegreerde aanpak wat meer veld gewonnen. Maar of nu voor een geïntegreerde methode wordt gekozen, of juist de voorkeur wordt gegeven aan een gescheiden benadering, in beide gevallen moeten leerkrachten 'omgaan met verschillen'. De deelnemers aan de conferentie van het PON gingen in op de vraag hoe heterogeniteit verwerkt is in lesmethodes. Een conferentieverlag verschijnt in 2001.

2.2.4 Uitwisselingsproject

In het academisch jaar 2000-2001 gaan Vlaamse en Nederlandse lerarenopleiders voor het basisonderwijs bij elkaar op bezoek. Dit 'uitwisselingsproject' geeft lerarenopleiders de kans om te ervaren hoe hun collega's in het andere deel van het taalgebied het taalonderwijs Nederlands behandelen. Hoe geven zij les in het lesgeven in Nederlands? Om daarachter te komen volgen de opleiders de lessen 'Nederlands en didactiek' op de instellingen in het buurland.

Het uitwisselingsproject vindt voor de tweede keer plaats. De vorige ronde werd afgesloten met een conferentie, 'Team voor taal', die de aanwezigen zeer leerzaam vonden. Het is de bedoeling ook de nieuwe ronde in 2001 te besluiten met een conferentie voor leraren. Op den duur moet de uitwisseling leiden tot een meer structurele Nederlands-Vlaamse samenwerking tussen opleiders en begeleiders aan weerszijden van de grens. Het project wordt georganiseerd door de Nederlandse en Vlaamse 'netwerken opleiding Nederlands & Didactiek'.

2.3 Onderwijs buiten het taalgebied

2.3.1 Docentencursussen

De Taalunie ondersteunt de neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten met verschillende subsidievormen. Daarnaast heeft de Taalunie voorzieningen in het leven geroepen om de kwaliteit en de professionalisering van de buitenlandse neerlandistiek te bevorderen. Zo stelt ze, met doelgerichte nascholingsactiviteiten, docenten in de gelegenheid om hun vak kennis op peil te houden of te vergroten. In 2000 hebben de eerste cursusactiviteiten plaatsgevonden die passen in een vernieuwd en meer samenhangend nascholingsinstrumentarium. Dat bestaat uit een gediversifieerd aanbod van cursussen of andere activiteiten, die zijn toegesneden op de uiteenlopende behoeften en kennisachtergronden van docenten in de buitenlandse neerlandistiek.

Voor docenten en aankomende docenten Nederlands van wie het Nederlands niet de moedertaal is, organiseerde de Taalunie een cursus van twee weken in Amsterdam. De nadruk lag op vakdidactiek en op 'kennis van land en volk' met betrekking tot Nederland en Vlaanderen. Een tweedaagse excursie naar Antwerpen maakte deel uit van het programma. Een andere cursus in 2000 richtte zich tot de groep van

moedertaalsprekers Nederlands die aan buitenlandse universiteiten doceren. Gedurende zes dagen verdiepten zij zich in de didactiek van het onderwijs Nederlands als vreemde taal. Het Boswellinstituut van de Universiteit Utrecht en het Instituut voor Levende Talen van de Katholieke Universiteit Leuven namen de organisatie voor hun rekening. Beide typen cursussen worden ook in 2001 aangeboden.

Daarnaast vindt in dit jaar voor het eerst een nascholingsactiviteit van een derde type plaats: een docentencursus voor zowel moedertaalsprekers als niet-moedertaalsprekers, die op één specifiek thema is toegespitst. In 2001 is het thema: 'multimediale toepassingen in het taalvaardigheidsonderwijs'.

2.3.2 Neerlandistiek in het buitenland

Met ingang van het academisch jaar 2000-2001 bestaat in Griekenland voor het eerst de mogelijkheid Nederlands te studeren. Aan de Aristoteles Universiteit in Thessaloniki is een docentschap Nederlands ingesteld. De Taalunie heeft de inrichting van dat docentschap gesteund met een startsubsidie. Voor de studie Nederlands bestaat grote belangstelling bij Griekse studenten.

In Georgië is een programma voor het Nederlands van start gegaan aan de universiteit van Tbilisi. Ook dat nieuwe programma is mede mogelijk geworden door financiële steun van de Taalunie.

In 1999 bracht een Taaluniedelegatie een werkbezoek aan de Baltische Staten. Het had tot doel te onderzoeken of deze regio ook zou moeten profiteren van het speciale intensiveringsprogramma dat de Taalunie heeft voor de neerlandistiek in Midden- en Oost-Europa. In 2000 zijn al enkele positieve resultaten behaald. In Tallinn in Estland is met Taaluniesteun een afdeling Nederlands opgericht aan de Pedagogische Universiteit. Het bijvakprogramma daar zou binnen vier jaar moeten uitgroeien tot een hoofdvak met afstudeerspecialisatie. Aan de Universiteit van Vilnius in Litouwen bestond al een tweejarig keuzevak Nederlands. Dat wordt met ingang van het academisch jaar 2000-2001 uitgebreid tot een vierjarige opleiding. Ook daartoe heeft de Taalunie met een startsubsidie bijgedragen.

Behalve Midden- en Oost-Europa zijn er enkele andere regio's in de wereld waar de studie Nederlands met speciale programma's extra gesteund wordt. Zo nemen Indonesië en Zuid-Afrika in het Taalunie-beleid een bijzondere plaats in. Door de historische band met Nederland is de positie van het Nederlands in deze landen relatief sterk.

In Jakarta organiseerde de Universitas Indonesia in oktober 2000 met steun van de Taalunie een symposium ter gelegenheid van het dertigjarige bestaan van de studie Nederlands daar. Aan het symposium namen ongeveer honderdvijftig neerlandici uit Indonesië en uit Nederland en Vlaanderen deel. Op het programma stonden lezingen over de taal en cultuur van de Lage Landen, koloniale literatuur, de gemeenschappelijke geschiedenis van Indonesië en Nederland en over het 'Nederlands voor speciale doelen', zoals bijvoorbeeld voor bronnenonderzoek, of voor gebruik in de toerismesector.

Een kleine afvaardiging van het algemeen secretariaat van de Taalunie heeft in 2000 een werkbezoek aan Zuid-Afrika gebracht. In 2002 loopt het bestaande intensiveringsprogramma voor de neerlandistiek in dat land af. De taalpolitieke ontwikkelingen in Zuid-Afrika en de veranderende situatie aan universiteiten maakten een tussentijdse evaluatie nodig. Tijdens het werkbezoek zijn bovendien oriënterende gesprekken gevoerd met personen die nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling van het taalbeleid in Zuid-Afrika. De vraag kwam aan de orde op welke terreinen samenwerking zinvol zou kunnen zijn. Met het oog op het komende meerjarenbeleidsplan onderzoekt de Taalunie hoe zij een rol kan spelen bij de vormgeving van de meertaligheid in het land.

2.3.3 Niet-universitair onderwijs Nederlands in het buitenland

Nederlands is een vak op scholen in Suriname, Aruba en de Nederlandse Antillen, in Wallonië en in gebieden die aan Nederland en België

grenzen: Noord-Rijnland-Westfalen en Nedersaksen in Duitsland, Nord-Pas de Calais in Frankrijk. In de Noord-Franse regio werkt een 'coördinatiecel voor levende talen', die de Nederlandse les op Franse scholen (zowel basisonderwijs als voortgezet/secundair onderwijs) bevordert. 2000 was het eerste jaar van het Activiteitenplan 2000-2002 van deze coördinatiecel, die onder de verantwoordelijkheid valt van de Franse 'Inspecteur d'Académie'. De cel heeft een begin gemaakt met enkele nieuwe activiteiten. Vooral het ontwikkelen van lesmaterialen en de deskundigheidsbevordering van leraren kregen aandacht. Er is een onderzoek gestart, dat duidelijk moet maken aan wat voor lesmethodes of leermiddelen en welke nascholing bij leerkrachten de grootste behoefte bestaat. De Taalunie ondersteunt het werk dat de cel doet voor het onderwijs Nederlands, en maakt deel uit van een begeleidingscomité.

2.4 Cultuur

2.4.1 Digitale bibliotheek Nederlands

Belangrijke teksten uit de Nederlandse letteren zouden voor iedereen gemakkelijk toegankelijk moeten zijn. Digitalisering en het internet bieden nieuwe mogelijkheden om dit ideaal dichterbij te brengen. In juli 2000 is op internet een proefversie gelanceerd van een 'digitale bibliotheek'. In de komende jaren wordt die bibliotheek stelselmatig uitgebreid. Hiervoor werken verschillende Nederlandse en Vlaamse instellingen op het gebied van de Nederlandstalige letteren samen, onder verantwoordelijkheid van de in 1999 opgerichte Stichting Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL). De Taalunie, het Nederlandse wetenschapsfonds NWO en de Nederlandse en Vlaamse overheid financieren het project. In de bibliotheek komen behalve de literaire teksten zelf ook letterkundige en taalkundige studies en biografische informatie over auteurs. De stichting DBNL onderzoekt samen met de stichting Literatuurgeschiedenis hoe beide grote letterkundige projecten, het samenstellen van een digitale literatuurcollectie en het schrijven van een geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur, elkaar maximaal kunnen aanvullen en ondersteunen. Ook bij het 'Taalunieversum', de internetomgeving voor het Nederlands, moet de digitale bibliotheek goed aansluiten.

2.4.2 Openbare bibliotheken

Het Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie (SABIDO) van de Taalunie heeft in november 2000 een werkconferentie georganiseerd voor vertegenwoordigers uit het Nederlandse en Vlaamse bibliotheekwerk. Aanleiding voor de conferentie was het rapport 'Groeiën Nederlandse en Vlaamse openbare bibliotheken uit elkaar?', dat in opdracht van SABIDO is geschreven. Het bevat de uitkomsten van een onderzoek naar het openbare bibliotheekwezen in Nederland en Vlaanderen.

Het SABIDO is een overlegorgaan van de Nederlandse Taalunie, waarin vertegenwoordigers van het wetenschappelijke en openbare bibliotheekwezen in Nederland en Vlaanderen zitting hebben. Het werkt aan een zo goed mogelijke beschikbaarheid en toegankelijkheid van het Nederlandstalige geschreven cultuurbezit van het hele taalgebied.

De deelnemers aan de conferentie wezen enkele terreinen aan die voorrang zouden moeten krijgen in de Nederlands-Vlaamse samenwerking tussen bibliotheken. Informatie- en communicatietechnologie is zo'n prioriteit. Ook opleiding moet meer aandacht krijgen, onder meer door ruil van stageplaatsen voor bibliotheekstudenten uit beide delen van het taalgebied. En bij het verwerven van licenties op producten zou samenwerking tussen bibliotheken uit Nederland en Vlaanderen voordelen kunnen hebben.

2.5 Communicatie

2.5.1 Twintig jaar Taalunie

In 2000 vierde de Taalunie haar twintigjarige bestaan. Het verdrag inzake de Nederlandse Taalunie tussen Nederland en België dateert van 1980. Deze verjaardag heeft de Taalunie aangegrepen voor een aantal feestelijke activiteiten. Het Nederlands kwam daarmee op een bijzondere manier in de schijnwerpers te staan.

De viering sloot aan bij de manifestaties die Vlaanderen organiseerde in het kader van het Keizer Kareljaar, de herdenking van het tijdperk van Keizer Karel V naar aanleiding van zijn vijfhonderdste geboortedag. De activiteiten waarmee de Taalunie haar twintigjarige bestaan vierde, kwamen tot stand in samenwerking met de partners in het Keizer Karelproject.

De viering concentreerde zich in Gent, in de eerste week van mei 2000. De Sint-Pietersabdij bood toen onderdak aan een 'Informatiebeurs Nederlands'. Een zestigtal exposanten – bedrijven en organisaties uit Nederland en Vlaanderen – presenteerden op de beurs producten en diensten rond het Nederlands. 'Professionele' gebruikers van het Nederlands, of het nu ging om docenten uit het reguliere onderwijs of het volwassenenonderwijs Nederlands als tweede taal, om neerlandici of vertalers, tekstschrijvers of taaltechnologen, konden zich op de hoogte stellen van de nieuwste producten en laatste ontwikkelingen op hun vakgebied. In de marge van de beurs vonden paneldiscussies en presentaties plaats over uiteenlopende specialistische thema's. De wetenschappelijke conferentie over taalbeleid en taalvariatie (lees hierover meer in paragraaf 2.1.3) liep gedeeltelijk parallel met de beurs.

Tijdens de beurs werd het 'Taalunieversum' gelanceerd, de nieuwe internetomgeving voor het Nederlands, waarmee de Taalunie grote ambities heeft. Zo veel mogelijk informatie, zoals die tijdens de beurs in een fysieke ruimte werd gepresenteerd, moet met het Taalunieversum in de virtuele wereld gemakkelijk toegankelijk worden.

De viering van twintig jaar Taalunie werd feestelijk afgesloten met het 'Gala van de Nederlandse taal'. Nederlandse en Vlaamse taalkunstenaars gaven een proeve van de veelzijdigheid van het Nederlands: het Nederlands als de taal van de dichter en de zanger, maar ook als het uitdrukkingmiddel in nieuwe vormen van podiumkunst, zoals *rap* en stand-up comedy. 'Een taal die leeft bestaat uit vele talen', schrijft Gerrit Komrij in het gedicht 'Antipurisme', dat hij tijdens het Gala voordroeg. Dat het Nederlands deze vitaliteit heeft, daarvan legde het Gala op aanstekelijke wijze getuigenis af.

De diversiteit van het Nederlands komt ook tot uitdrukking in *Beeld van een taal*, het jubileumboek van de Taalunie, dat tijdens het Gala werd gepresenteerd. In dat boek, onder redactie van Ewoud Sanders en Ludo Permentier, vertellen rond de zeventig bekende en onbekende Nederlanders en Vlamingen over de wijze waarop zij hun taal beleven.

De verschillende activiteiten rond het twintigjarige bestaan hebben veel aandacht in de media gekregen. Dat was tegelijk, en voornamelijk, aandacht voor de taalgebruiker, de spreker van het Nederlands, om wie het tijdens de viering allemaal draaide. Die centrale rol voor de taalgebruiker zal in de komende jaren meer bepalend worden voor het communicatiebeleid van de Taalunie.

2.5.2 Taalunieversum

De internetomgeving 'Taalunieversum' is meer dan een website en een communicatiekanaal. Het internetproject houdt een manier van werken en denken in, die van invloed is op zo goed als alle andere Taalunieprojecten. Het doel van het Taalunieversum is om als een 'portaal', een toegangspoort, zo veel mogelijk informatie over het Nederlands, die verspreid over het internet te vinden is, toegankelijk te maken. Coördinatoren voor verschillende werkerterreinen werken aan deze ontsluiting, en houden de kwaliteit van de aangeboden 'inhoud' in de gaten. Maar het Taalunieversum is ook meer dan alleen een portaal:

de coördinatoren signaleren tegelijk op welke terreinen nog essentiële inhoud ontbreekt. Waar zij lacunes aantreffen, kunnen initiatieven worden genomen om die op te vullen. Lopende en nieuwe Taalunie-projecten kunnen resultaten opleveren die, wanneer ze op een of andere wijze via internet beschikbaar worden gesteld, in leemtes voorzien. Omgekeerd wordt bij steeds meer projecten bekeken welke toegevoegde waarde een internetcomponent daarvoor kan hebben.

De proefversie die tijdens de viering van twintig jaar Taalunie *on line* is gegaan, was een 'statische' website, voornamelijk bestaand uit een geordende verzameling koppelingen naar andere websites, met een evenementenagenda en enkele andere voorzieningen. Het is de bedoeling dat het Taalunieversum in 2001 meer 'dynamisch' wordt. De coördinatoren krijgen dan de faciliteiten om zelf 'inhoud' *on line* te plaatsen of te wijzigen. De mogelijkheden voor interactiviteit worden groter: bezoekers kunnen deelnemen aan discussiefora en taalvragen stellen. Ten slotte zal de zoekmachine operationeel worden, een technisch geavanceerd en 'zelflerend' systeem om gericht de door coördinatoren aangewezen internetdomeinen voor het Nederlands te doorzoeken.

2.5.3 Mobiele presentatie

In 2000 is een presentatie voor tentoonstellingen gereedgekomen van de Taalunie en het Cultureel Verdrag Nederland-Vlaanderen (CVN). Deze 'mobiele presentatie' is vooral bedoeld voor buitenlands gebruik, bijvoorbeeld tijdens beurzen, culturele evenementen en talententoonstellingen. De Taalunie en het CVN zijn op zulke beurzen en tentoonstellingen dikwijls met een stand vertegenwoordigd. In de presentatie vinden de bezoekers informatie over de activiteiten van de Taalunie en de betekenis van het Cultureel Verdrag, en over het Nederlands en de taalgebonden cultuur van Nederland en Vlaanderen. De presentatie heeft een interactief multimedia-element en nodigt bezoekers uit een talenspel mee te spelen. De presentatie is ten doop gehouden tijdens de Nationale Onderwijstentoonstelling in Utrecht (Nederland).

3 *De Taalunie in 2001*

In dit hoofdstuk kunt u lezen over activiteiten die de Taalunie in het lopende jaar onderneemt. De indeling is dezelfde als in het voorgaande hoofdstuk. Voor de coherentie van het betoog wordt hier en daar teruggesproken op activiteiten uit 2000. Volledigheid is niet nagestreefd. Alleen acties die om de een of andere reden markant zijn, worden vermeld. Als bijlage bij deze 'Tussenbalans' is de inhoudsopgave van het beleidsstuk Actieplan 2001 opgenomen. Die geeft een completer overzicht van de lopende projecten.

3.1 Taal

3.1.1 Taalunieversum en taaladvisering

De Taalunie richt een internetomgeving voor het Nederlands in, het 'Taalunieversum' (lees hierover meer in paragraaf 2.5.2). In 2001 kunnen internetgebruikers in het Taalunieversum ook antwoord vinden op hun taalvragen. De Taalunie heeft een uitgebreide verzameling taaladviezen aangelegd, die zijn opgeslagen in de 'Taaladviesbank'. Over alle adviezen die in deze databank zijn opgenomen, bestaat consensus tussen taaladviseurs en taaldeskundigen, die hierover hebben overlegd in het Taaladviesoverleg (TAO). Het gehele corpus van adviezen wordt nu *on line* geplaatst in het Taalunieversum. De databank wordt zo geprogrammeerd dat ze op verschillende manieren doorzoekbaar is: met een zoekmachine, op alfabet, en via taalkundige ingangen. De bank bevat zo'n twaalfhonderd taaladviezen. Dat is veel, maar natuurlijk kan het altijd voorkomen dat het antwoord op een bepaalde vraag er niet in te vinden is. Bezoekers van de website kunnen in dat geval hun vraag per e-mail stellen. Een taaladviseur van een van de meewerkende taaladviesdiensten – het Genootschap Onze Taal (Nederland) en De Taaltelefoon (Vlaanderen) – beantwoordt de vraag. Het Taaladviesoverleg, dat in 2001 een gewijzigde samenstelling en werkwijze krijgt, bespreekt de uitgebrachte adviezen. Wanneer overeenstemming bestaat over een advies, en als het aan een vaak gestelde vraag beantwoordt, dan wordt het in het *on line* corpus opgenomen.

3.1.2 Nederlandse terminologie

Een proefproject voor een 'multifunctionele databank overheidsterminologie' is in het begin van 2001 tot een afronding gekomen. De uitvoerders hebben de resultaten gedemonstreerd aan de opdrachtgevende partijen. Behalve de Taalunie zijn dat de Commissie Lexicografische Vertaalvoorzieningen (CLVV) en SD Worx, het sociaal secretariaat dat is voortgekomen uit de Vlaamse werkgeversorganisatie VEV. Het proefproject heeft een prototype van een databank opgeleverd en een zogeheten 'termextractor', die het proces van terminvoer gedeeltelijk kan automatiseren. Het prototype van de databank maakt zichtbaar hoe de terminologie van overheid en wetgeving elektronisch opgeslagen en beschreven kan worden. Een proefmodel is noodzakelijk om er zeker van te zijn dat de uiteindelijke databank werkelijk voor alle beoogde functies toepasbaar is.

In een vervolgproject moet van het prototype een bruikbare databank worden gemaakt, die een deeldomein van de overheids-terminologie bevat. De gedachten gaan uit naar het terrein van het sociaal recht.

In 2001 wordt een Commissie Terminologie (CoTerm) van de Taalunie actief. Hierin zitten vooraanstaande deskundigen op terminologieterrein, die de Taalunie zullen adviseren over haar terminologiebeleid. CoTerm zal voorstellen doen voor terminologieprojecten en waar nodig de uitvoering ervan begeleiden. Het ligt voor de hand dat de toekomstige projecten kunnen voortborduren op de resultaten die bereikt zijn met het proefproject voor de databank overheidsterminologie.

3.1.3 Tweektalige woordenboeken

De Commissie Lexicografische Vertaalvoorzieningen (CLVV) werkt aan lexicografische bestanden waaruit tweektalige woordenboeken kunnen worden afgeleid voor taalcombinaties met het Nederlands. Het gaat om bestanden voor woordenboeken die om redenen van sociale, economische, culturele of politieke aard van belang zijn, maar die zonder overheidssteun niet tot stand zouden komen. De CLVV is in 1993 los van het Taalunieverdrag ingesteld door de Nederlandse en Vlaamse ministers van Onderwijs, maar nadien juridisch en financieel bij de Taalunie ondergebracht.

In 2001 komen enkele vertaalwoordenboeken uit: Italiaans-Nederlands en vice versa, en Russisch-Nederlands. Bovendien verschijnen leerwoordenboeken Nederlands-Arabisch in beide richtingen. De redactiefase wordt afgerond voor vertaalwoordenboeken Deens-Nederlands (twee richtingen) en vertaal-/leerwoordenboeken Noors. Er lopen bovendien nog projecten voor vertaalwoordenboeken Arabisch, en voor het Indonesisch en het Hongaars.

3.1.4 Taal- en spraaktechnologie

In maart 2001 vindt een Vlaams-Nederlandse conferentie plaats over taal- en spraaktechnologie (TST). Het doel van die conferentie is aanbieders en gebruikers van de technologie dichter bij elkaar te brengen. De bijdragen spitsen zich vooral toe op twee sectoren: *e-commerce* en toerisme. Dat zijn ook de sectoren waarop de Taalunie zich concentreert binnen het Europese programma 'HOPE', waaraan ze deelneemt met het TST-platform. Voor bedrijven en organisaties die actief zijn in *e-commerce* of toerisme, kan taal- en spraaktechnologie interessant zijn, wanneer ze bijvoorbeeld spraakgestuurde, meertalige elektronische diensten willen aanbieden.

In opdracht van het Platform voor het Nederlands in taal- en spraaktechnologie (TST-platform) inventariseert een stuurgroep van deskundigen welke basismaterialen op het gebied van TST bij voorrang ontwikkeld moeten worden. Welke hulpbronnen en 'tools' zou de gereedschapskist voor het Nederlands minimaal moeten bevatten? Op basis van een definitie van die basisvoorzieningen, en op basis van een evaluatie van de TST-voorzieningen die al bestaan of op korte termijn beschikbaar komen, stelt de TST-stuurgroep een prioriteitenlijst op. In de lijst komen twee soorten basismaterialen te staan: enerzijds de dataverzamelingen die als hulpbronnen nodig zijn – bijvoorbeeld grote tekst- of spraakbestanden, of lexica van het Nederlands –, anderzijds softwarecomponenten voor bijvoorbeeld taalkundige analyse van bestanden. Een richtlijn bij prioritering is de vraag of de materialen essentieel zijn voor de ontwikkeling van commercieel interessante toepassingen, terwijl ze nu nog in de gereedschapskist ontbreken. De definitieve prioriteitenlijst komt in 2001 uit.

Het TST-platform rondt in 2001 ook een van zijn andere 'actielijnen' af: een onderzoek naar hoe met TST-materialen moet worden omgesprongen nadat ze eenmaal totstandgekomen zijn. De resultaten van dit onderzoek krijgen de vorm van een praktische 'Blauwdruk', die richtlijnen bevat voor het onderhoud, het beheer en de distributie van digitale materialen. Te denken valt aan het 'Corpus

gesproken Nederlands', een grote verzameling gesproken taal materiaal die met financiering door de Nederlandse en Vlaamse overheid wordt aangelegd, en waarover de Taalunie het beheer zal krijgen. Maar ook de toekomstige resultaten van het project NL-Translex voor automatisch vertalen, of het prototype van de databank overheidsterminologie, zijn voorbeelden van materialen die met overheidsgeld worden ontwikkeld, en waarvan het beheer goed geregeld moet zijn. Voorkomen moet worden dat zulke TST-materialen hun waarde verliezen. Daarvoor is actualisering en technisch onderhoud nodig, zodat ze ook in toekomstige computeromgevingen bruikbaar blijven. Ten slotte roept de distributie ervan, in het publieke domein of onder licentie, vaak vragen op van juridische, bijvoorbeeld auteursrechtelijke aard. Het Instituut voor Nederlandse Lexicologie (INL) stelt de 'Blauwdruk' voor het Platform samen. Als bewaarder van grote elektronische databanken met woord- en tekstverzamelingen heeft het INL veel specialistische kennis van de materie.

3.1.5 Europa

In december 2000 heeft bij het Institut für Deutsche Sprache in Mannheim een werkconferentie plaatsgehad over Europese samenwerking op taalgebied. De Taalunie nam deel aan die conferentie, samen met verschillende 'zusterorganisaties' uit andere lidstaten van de Europese Unie, zoals taalbeleidsinstellingen en andere min of meer officiële taalinstututen. Met de meeste van die organisaties had de Taalunie al eerder contacten gehad, met het oog op de vorming van een 'netwerk', dat later een meer geïnstitutionaliseerd karakter zou kunnen krijgen. Alle organisaties die aan de werkconferentie deelnamen, schaarde zich achter de voorstellen van de Taalunie om een permanent samenwerkingsplatform op te richten. In de loop van 2001 moet dat van de grond komen. Het toekomstige platform zal zich onder meer buigen over een 'Blauwdruk voor Europees taalbeleid', en een programma voor beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. De uitkomsten van de Taalunieconferentie over de internationale status van nationale talen, die in 1999 gehouden is, vormen een goed uitgangspunt bij het opstellen van die beleidsstukken.

De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren hecht veel belang aan de Europese dimensie van taalbeleid. De Raad heeft een speciale projectgroep Europa in het leven geroepen. Die projectgroep zal in 2001 een rapport uitbrengen over het Europees taalbeleid dat de Taalunie moet voeren en over de positie van het Nederlands daarbinnen. Het rapport zal de basis vormen voor een advies van de Raad aan het Comité van Ministers van de Taalunie.

De Raad van Europa en de Europese Unie hebben 2001 uitgeroepen tot het Europees Jaar van de Talen. De Taalunie wil zich niet onbetuigd laten te midden van de talrijke activiteiten die in dat kader worden georganiseerd. Zo is de Taalunie de partner voor het Nederlands in een meertalig internetproject van het Duitse Goethe-Instituut. Het gaat om een talenspel, dat een stimulans voor jonge internetbezoekers moet zijn om een vreemde taal te gaan leren – bijvoorbeeld het Nederlands. Het internetadres van de quiz is: www.goethe.de/euroquiz

Ook verschillende andere projecten van de Taalunie sluiten goed aan bij het thema van het Jaar van de Talen. De Taalunie ontplooit vanaf 2001 voor het eerst activiteiten voor volwassenen in het buitenland die Nederlands willen leren voor dagelijkse, praktische doelen – niet aan een universiteit, maar met een cursus of een andere leervorm. Zulke activiteiten om de vaardigheid in een vreemde taal te bevorderen, passen bij uitstek in het Jaar van de Talen. Maar ook enkele projecten op het gebied van het leren van Nederlands als tweede taal, door niet-Nederlandstalige volwassenen die in Nederland of Vlaanderen wonen, zal de Taalunie in het kader van het Jaar van de Talen presenteren. Hierover kunt u meer lezen in paragraaf 3.2.2. Ten slotte wil de Taalunie in 2001 weer een 'Gala van de Nederlandse taal' brengen. Tijdens deze aflevering van het Gala komen vooral artiesten

aan bod voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De Taalunie werkt het programma samen met het Nederlandse en het Vlaamse Comité voor het Jaar van de Talen uit.

3.2 Onderwijs binnen het taalgebied

3.2.1 Onderwijs Nederlands op internet en ICT op scholen

Onderwijs Nederlands in het Nederlandse taalgebied is een van de thema's binnen de internetomgeving 'Taaluniversity'. De kern van het gedeelte over onderwijs is de website 'Nederlandse taal in het basisonderwijs' van de Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). Die site wordt uitgebreid tot een informatiepunt voor leerkrachten in het basisonderwijs en docenten Nederlands in het voortgezet/secundair onderwijs in Nederland en Vlaanderen. SLO werkt daarvoor samen met de Dienst voor Onderwijsontwikkeling Vlaanderen (DVO). De coördinatoren van het onderdeel brengen in kaart welke betrouwbare informatie al via internet beschikbaar is. Waar ze lacunes constateren, lanceren ze nieuwe projecten. Zo werkt de SLO, samen met haar Vlaamse partner, aan de ontsluiting via internet van lopend onderzoek op het gebied van onderwijs Nederlands en maakt ze een overzicht van de bestaande nascholingsmogelijkheden. Ook inventariseren de coördinatoren de 'Veel Voorkomende Vragen' over taalonderwijs Nederlands die leven bij leerkrachten.

Een werkgroep van het Platform Onderwijs Nederlands (PON) heeft zijn ideeën op papier gezet over hoe in het onderwijs Nederlands een goed gebruik kan worden gemaakt van Informatie- en Communicatietechnologie (ICT). Het PON stelt zich ten doel in Nederlands-Vlaams verband initiatieven te ontplooiën die kunnen leiden tot kwaliteitsverbetering van het onderwijs Nederlands. De ICT-werkgroep van het PON gaat in haar 'visietekst' in op de consequenties van de invoering van ICT in het taalonderwijs. Ze stelt voor een 'vitrine' op internet in te richten, als uitstallkast voor de bestaande waardevolle ICT-projecten op scholen, die als voorbeeld van 'good practice' kunnen gelden.

3.2.2 Nederlands als tweede taal

Het Platform Nederlands als tweede taal voor volwassenen, dat de Taalunie in het begin van 2000 heeft opgericht, laat een artikelenreeks schrijven over de stand van zaken in het NT2-onderwijs voor volwassenen in Nederland en Vlaanderen. Hoe staat het met de 'kern-doelen' en 'eindtermen' voor dit onderwijstype in Nederland en Vlaanderen? Welke taaltoetsen bestaan er? Hoe worden docenten NT2 voor volwassenen geschoold en welke specifieke problemen doen zich daarbij voor? Hoe verloopt in het algemeen het programma voor onthaal of inburgering van nieuwkomers in Nederland en Vlaanderen? Op al zulke vragen gaat de reeks in. De artikelen worden gepubliceerd in het tijdschrift 'Les'.

Het vergelijkend Nederlands-Vlaamse perspectief kan een bron van inzicht en inspiratie zijn voor onderzoekers en beleidsontwikkelaars in beide delen van het taalgebied. Maar ook instellingen waar Nederlands als tweede taal aan volwassenen onderwezen wordt, kunnen profiteren van de lesvoorbeelden en de voorbeelden van cursussen met een doeltreffende didactische aanpak. De artikelen worden naderhand gebundeld in een boekje. Deze activiteit voor het onderwijs NT2 voor volwassenen geniet de steun van het Nederlandse en het Vlaamse Comité voor het Jaar van de Talen.

3.3 Onderwijs buiten het taalgebied

3.3.1 Ondersteuning van de buitenlandse neerlandistiek

De Taalunie ondersteunt de neerlandistiek in het buitenland niet alleen in een rechtstreekse samenwerkingsrelatie met de vakgroepen ter plaatse. Ze heeft ook enkele centrale voorzieningen in het leven

geroepen die ten goede komen aan de buitenlandse neerlandistiek. Een voorbeeld van zo'n centrale voorziening is de toetsing van de taalkennis en -vaardigheden van mensen die het Nederlands als vreemde taal hebben geleerd, en het verstrekken van certificaten als getuigschrift van de behaalde examens. De uitvoering van deze toetsing en certificering berust sinds 1999 bij een samenwerkingsverband van twee instellingen, de Katholieke Universiteit Nijmegen en de Katholieke Universiteit Leuven. Deze projectgroep werkt aan een vernieuwde opzet van het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, met een nieuw toetsinstrumentarium en een anders opgezet examen. Een eerste proef met het examen nieuwe stijl vindt in 2001 plaats. Met ingang van 2003 zal het vernieuwde examen volledig zijn geïntroduceerd.

Het Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal bestaat sinds 1998 als 'serviceloket' voor de docentschappen neerlandistiek in het buitenland. Het heeft tot taak zo veel mogelijk expertise op het gebied van het onderwijs Nederlands als vreemde taal bijeen te brengen en voorstellen te doen voor onderzoek en voor de ontwikkeling van leermiddelen. Het begeleidt instellingen ook bij het aanmaken van lesmaterialen. Het Steunpunt NVT is nauw betrokken bij de ontwikkeling van het 'Taalunieversum'. Het coördineert het onderdeel daarin dat zich, met informatie en hulpbronnen, specifiek op de 'neerlandistiek extra muros' richt. Zo heeft het Steunpunt NVT een bibliografie voor het Nederlands als vreemde taal aangelegd, die via het Taalunieversum te raadplegen is. In die bibliografie zijn allerhande lesmaterialen en leergangen Nederlands opgenomen, in boekvorm of in multimediale vorm, op informatiedragers of *on line*. Bovendien werkt het Steunpunt een *on line* congresagenda uit, en verstrekt het via het Taalunieversum informatie over allerlei cursussen. In 2001 zal het beginnen aan de evaluatie van zijn eerste instellingsperiode, die in 2002 afloopt.

Docentenbijeenkomsten en bijeenkomsten van buitenlandse verenigingen van neerlandici bieden aan docenten uit de buitenlandse neerlandistiek een gelegenheid om de onderlinge contacten te verstevigen en informatie uit te wisselen. De Taalunie ondersteunt zulke bijeenkomsten in de buitenlandse regio's. Aan de universiteit van Debrecen in Hongarije vindt in mei 2001 een 'regionaal colloquium' plaats voor docenten neerlandistiek in Midden- en Oost-Europa. De vereniging Comenius voor de neerlandistiek in Midden- en Oost-Europa is bij de organisatie betrokken. In Zuid-Afrika organiseert de Suider-Afrikaanse Vereniging vir Neerlandistiek (SAVN) haar driejaarlijkse congres, waaraan neerlandici uit Zuid-Afrika en het Nederlandse taalgebied deelnemen.

3.3.2 Niet-universitair onderwijs Nederlands in het buitenland

De Taalunie heeft in enkele Duitse deelstaten een proefproject gestart om mogelijke vormen van samenwerking te onderzoeken ter ondersteuning van het niet-universitaire onderwijs Nederlands voor volwassenen. Het gaat om onderwijs in de vorm van cursussen op bijvoorbeeld Volkshogescholen of bij Kamers van Koophandel. De Fachvereinigung Niederländisch voert in opdracht van de Taalunie een onderzoek uit naar de behoeften die bestaan aan ondersteuning bij bijvoorbeeld de ontwikkeling van lesmaterialen of bij- en nascholing voor docenten. In maart 2001 worden de eerste resultaten gepresenteerd. Op grond daarvan wordt beslist in welke vorm het proefproject een vervolg kan krijgen. De resultaten van het proefproject kunnen bovendien een ruimere verspreiding krijgen dankzij aansluiting bij de acties in het kader van het Jaar van de Talen.

In november 2001 vindt in Luik het Colloquium Nederlands in de Wereld plaats. Het thema van het colloquium is het onderwijs Nederlands in Wallonië en in de Franse en Duitse gebieden die aan Nederland en België grenzen. Een gezelschap van beleidsverantwoordelijken en deskundigen uit de onderwijspraktijk zal ingaan op de vraag hoe de Taalunie het niet-universitaire onderwijs Nederlands in die gebieden kan ondersteunen.

In Suriname is het Nederlands de officiële taal, maar ook voor velen de taal van dagelijks gebruik. In het onderwijs is het de instructietaal én een schoolvak. De Taalunie ondersteunt in Suriname projecten in samenwerking met de Surinaamse Vereniging voor Neerlandici (svN) en met het Instituut Opleiding voor Leraren (iOL). In een besluit van april 1998 heeft het Comité van Ministers zich principieel ten gunste van samenwerking met Suriname uitgesproken, ook op formeel niveau. Door verschillende politieke omstandigheden is het nog niet tot afspraken daarover met de Surinaamse regering gekomen. In 2001 zal de Taalunie verder de mogelijkheden onderzoeken om de samenwerking op het gebied van taal en onderwijs met Suriname te intensiveren en meer structuur te geven.

Ook voor de samenwerking van de Taalunie met Aruba en de Nederlandse Antillen op het gebied van het Nederlands doen zich nieuwe perspectieven voor. Het streven is om in 2001 een activiteitenplan uit te werken en een begin te maken met de uitvoering van concrete projecten. Vooral het Nederlands in het regulier en hoger onderwijs heeft de aandacht. Het 'Raamwerk voor Samenwerking', dat sinds 1995 tussen de Taalunie, Aruba en de Antillen bestaat, voorziet ook in enkele culturele projecten. Een daarvan wordt in 2001 afgerond: voor het eerst verschijnen vertalingen in het Papiamentu en Papiamento van *Het Achterhuis* van Anne Frank.

3.4 Cultuur

3.4.1 Boekenvak

De vorming van één Nederlands-Vlaamse markt voor het boek is een belangrijk doel in het beleid voor talige cultuur van de Taalunie. Het Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel (ONUB) spant zich hiervoor in. Dit overleg bestaat uit de voorzitters van de overkoepelende brancheorganisaties voor het boekenvak in Nederland en Vlaanderen. Het ONUB streeft naar meer samenwerking op het gebied van opleidingen voor het boekenvak, de promotie van het boek, marktonderzoek en vakinformatie ten behoeve van de branche. Het laat een aanvullend onderzoek verrichten om een beeld te krijgen van de gehele Nederlandstalige boekenmarkt. Ook laat het een reeks onderzoeken uitvoeren naar het 'imago' van het boek. In 2001 gaat het imago-onderzoek over de manier waarop de consument de boekhandel ervaart. Met het oog op het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2003-2007 van de Nederlandse Taalunie zal het ONUB een verkennend onderzoek verrichten naar de haalbaarheid van verdergaande samenwerking in het boekenvak in Nederland en Vlaanderen.

Onder auspiciën van het ONUB is de NUGI-codering, die uitgevers aan boeken meegeven, voor Nederland en Vlaanderen gezamenlijk herzien. NUGI staat voor Nederlandse Uniforme Genre Indeling. Zo'n onderwerpcodes maakt het voor boekhandelaren gemakkelijker om hun boeken te catalogiseren. Een commissie gaat ervoor zorgen dat de herziening ook in de praktijk ingang vindt.

3.4.2 Bibliotheek en documentatie

Het Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie (SABIDO) heeft in 2000 een onderzoek verricht naar het leenverkeer tussen wetenschappelijke bibliotheken. Onder andere heeft het SABIDO nagegaan hoe het staat met de mogelijkheden om catalogi van wetenschappelijke bibliotheken aan weerszijden van de Belgisch-Nederlandse grens te doorzoeken en om boeken uit het andere deel van het taalgebied op te vragen. Als uitvloeisel van dit onderzoek gaat het SABIDO vanaf 2001 werken aan de koppeling tussen belangrijke catalogusbestanden die in gebruik zijn bij Belgische en Nederlandse wetenschappelijke bibliotheken.

Een dergelijke koppeling is eerder met succes tot stand gebracht voor de catalogi van brievencollecties (CEN en AGRIPPA) in Nederland en Vlaanderen. Het proefproject voor deze koppeling is geëvalueerd. Op grond van de evaluatie is besloten om het project vanaf 2001 definitief

voort te zetten. Brieven, handschriften en archivalia die behoren tot de Nederlandstalige letterkunde zijn nu voor gebruikers in het hele taalgebied toegankelijk.

Om een gevolg te geven aan een van de uitkomsten van de conferentie over openbare bibliotheken, die gehouden is in november 2000 (zie paragraaf 2.4.2), begint het SABIDO in 2001 met een project dat moet leiden tot gezamenlijke Nederlands-Vlaamse opleidingsfaciliteiten voor de openbare bibliotheek. Allereerst wordt een Nederlands-Vlaams platform van opleidingsfunctionarissen ingesteld. Een van de eerste acties van dat platform wordt het opzetten van een database met gegevens van deskundigen en docenten.

3.4.3 Leesbevordering

De Taalunie wil onderzoeken hoe Nederland en Vlaanderen, meer dan tot nu toe het geval is, gemeenschappelijk beleid voor leesbevordering kunnen voeren. Zulk gezamenlijk beleid zou met ingang van de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van de Taalunie zijn beslag moeten krijgen. Het Comité van Ministers (CM) heeft daartoe in het najaar van 2000 een principebesluit genomen. Het heeft de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, het adviescollege van de Taalunie, gevraagd om een advies uit te brengen over hoe zulk beleid er zou moeten uitzien. De Raad heeft daarom alle belangrijke partijen die zich in Nederland en Vlaanderen met leesbevordering bezighouden, uitgenodigd op een conferentie. De Nederlandse en Vlaamse specialisten en beleidsmakers op het terrein van leesbevordering zullen op die conferentie, in maart 2001, met elkaar overleggen over de mogelijkheden voor gezamenlijk beleid. Het CM had in zijn besluit al enkele deelterreinen genoemd die daarvoor bij voorrang in aanmerking lijken te komen. Zo lijkt Vlaams-Nederlandse samenwerking een toegevoegde waarde te kunnen opleveren wanneer het gaat om deskundigheidsbevordering en informatievoorziening, om onderzoek naar lezen en leesbevordering en om projecten waarmee tegelijk met het lezen ook de Vlaams-Nederlandse dialoog bevorderd kan worden. Ten slotte valt te denken aan promotieacties voor het hele taalgebied. Op al deze punten zal tijdens de conferentie worden ingegaan.

Een groot leesbevorderingsproject voor jongeren, waarvoor de Taalunie tekende samen met de Nederlandse Stichting Lezen en het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, was 'De Jonge Gouden Uil'. Jongerenjury's kozen hun eigen winnende schrijvers uit de genomineerden voor de literaire prijs 'De Gouden Uil'. Van dit project heeft in 2000 de laatste editie plaatsgevonden. Na evaluatie is besloten het te vervangen door nieuwe activiteiten, die een grotere uitstraling in het hele taalgebied moeten hebben. Twee leesbevorderingsprojecten zijn in voorbereiding, die zich richten op twee verschillende doelgroepen. Het ene is bedoeld voor scholieren uit de hoogste klassen van het voortgezet/secundair onderwijs, het andere voor studenten aan PABO's (Nederland) of Departementen Lerarenopleiding (DLO's, Vlaanderen), de aanstaande leerkrachten op basisscholen.

Enkele elementen uit de formule voor 'De Jonge Gouden Uil' komen wel terug in het nieuwe scholierenproject. De leerlingen lezen literaire boeken die door een volwassen vakjury voor een prijs zijn genomineerd, en kiezen vervolgens hun winnaar. De jongerenjury meet zich in zijn oordeel met de beoordeling door de vakjury. Het is de bedoeling dat de leerlingen van de deelnemende scholen uit Nederland en Vlaanderen regelmatig onderling meningen uitwisselen, en onder andere via internet van hun bevindingen verslag doen. Het doel van het project is jongeren te interesseren voor het lezen van Nederlandstalige literatuur. In het schooljaar 2001-2002 vindt het voor de eerste maal plaats.

Het project voor PABO's en DLO's heeft tot doel de literaire competentie van de studenten te vergroten. Zij lezen recente kinder-, jeugd- en adolescentenliteratuur en wisselen hierover van gedachten met medestudenten, auteurs en recensenten. Zo worden zij gestimuleerd om hun oordelen over de boeken met literaire argumenten te

staven. Ook dit project gaat in het academisch jaar 2001-2002 van start, eerst als een proef voor één jaar.

3.4.4 Literatuurprojecten

De Taalunie is in 2001 medeorganisator van een Nederlands-Vlaams festival rond de schrijver Willem Elsschot. Het Willem Elsschot Genootschap heeft het initiatief daartoe genomen naar aanleiding van de veertigste sterfdag van de schrijver. In aansluiting bij het festival gaat een project van start om Elsschot op een vernieuwende manier in het onderwijs te brengen. Leerlingen voeren opdrachten uit – bijvoorbeeld een fotografie- of schrijfopdracht – waardoor ze geprikkeld worden om thema's uit Elsschots werk te doordenken en met de actualiteit en hun eigen leefwereld in verband te brengen. Daarmee wordt beoogd nieuwe lezers voor schrijvers uit 'de canon' te interesseren, zodat de aansluiting van nieuwe generaties lezers bij een gedeelde literaire traditie binnen het taalgebied niet verloren gaat.

In 2001 was het voor het eerst in Nederland en Vlaanderen op dezelfde dag Gedichtendag. Op 25 januari vonden op talloze locaties verspreid door heel Nederland en Vlaanderen activiteiten plaats die poëzie onder de aandacht brachten. De Vlaamse vzw Behoud de Begeerte coördineerde de verschillende activiteiten in Vlaanderen. In Nederland was de coördinatie in handen van Stichting Poetry International. De Taalunie was medesponsor van de gezamenlijke Nederlands-Vlaamse gedichtendag. Het is de bedoeling dat deze dag rond poëzie in de komende jaren verder zal uitgroeien tot een geïntegreerd Nederlands-Vlaams evenement.

3.4.5 Prijs der Nederlandse Letteren

Op 21 november 2001 zal Koning Albert in Brussel de Prijs der Nederlandse Letteren uitreiken. De driejaarlijkse Prijs der Nederlandse Letteren, waaraan voor de winnende auteur een bedrag is verbonden van zestien duizend euro, is de belangrijkste literaire onderscheiding van het Nederlandse taalgebied. Hij kan worden toegekend voor het gehele oeuvre van een schrijver of voor een apart werk in de genres poëzie, verhalend proza of drama. Sinds 1986 valt de Prijs rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de Taalunie.

3.4.6 Literatuur in het Taaluniersum

Eén van de onderdelen van de internetomgeving 'Taaluniersum' betreft 'literatuur voor het buitenland'. Het zal uitgroeien rond 'NedWeb', de website die de vakgroep Nederlands van de Universiteit van Wenen heeft opgezet. Daar is vooral veel informatie over Nederlandstalige literatuur te vinden die interessant is voor docenten en studenten in de buitenlandse neerlandistiek. Zo komen de receptie en vertaling van werk van Nederlandstalige auteurs uitgebreid aan bod. De vakgroep in Wenen is aangesteld als de coördinator voor het onderdeel 'literatuur voor het buitenland' in het Taaluniersum. Als coördinator heeft de vakgroep de taak om het onderdeel verder uit te breiden met relevante sites, en ervoor te zorgen dat op alle mogelijke 'Veel Voorkomende Vragen' van de buitenlandse doelgroep op snelle en doeltreffende wijze een antwoord te vinden is. Die kunnen over een afzonderlijke schrijver of werk gaan, over actualiteiten op het gebied van de Nederlandstalige literatuur in Nederland, Vlaanderen of het buitenland, maar ook bijvoorbeeld over de literatuurdidactiek binnen het onderwijs Nederlands als vreemde taal.

De Taalunie inventariseert verder welke belangrijke lacunes er zijn in het informatieaanbod over Nederlandstalige literatuur of in de structurering en toegankelijkheid van de beschikbare informatie. Ook bibliografische informatie en catalogusbestanden maken deel uit van dit aanbod. Het ligt voor de hand dat het Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie (SABIDO) een rol kan spelen bij het toegankelijk maken van zulke informatie via het Taaluniersum.

3.4.7 Literair vertalen

De Taalunie heeft in de afgelopen jaren voorzieningen opgezet voor de opleiding van literair vertalers uit het Nederlands in andere talen. Voor een deel zijn dat structurele opleidingsvoorzieningen aan buitenlandse universiteiten waar Nederlands wordt gegeven, voor een ander deel gaat het om kortere cursussen en workshops. De Zomercursus literair vertalen voor vertalers uit het Nederlands, een cursus van twee tot drie weken in het Nederlandse taalgebied, heeft in 2000 voor de vierde keer plaatsgevonden. De talen waarin tijdens deze editie van de cursus vertaald werd, waren het Afrikaans, Deens en Engels. Vanaf 2001 gaan de Universiteit Utrecht en de Lessius Hogeschool in Antwerpen in opdracht van de Taalunie het beleid voor de deskundigheidsbevordering van literair vertalers uitvoeren. Beide instellingen, die al eerder betrokken waren bij de organisatie van de Zomercursussen literair vertalen, vormen daartoe een samenwerkingsverband. De Nederlandse en Vlaamse literaire fondsen die het vertalen uit het Nederlands in andere talen en vice versa bevorderen, maken deel uit van de nieuwe structuur voor samenwerking.

Behalve de organisatie van de Zomercursus literair vertalen en soortgelijke cursusactiviteiten neemt het samenwerkingsverband ook de uitvoering op zich van een nieuwe voorziening voor de deskundigheidsbevordering van literair vertalers: het mentoraat. Vertalers uit het Nederlands die nog aan het begin van hun carrière staan, kunnen bij het maken van een vertaling in opdracht van een buitenlandse uitgeverij begeleiding krijgen van een ervaren, professionele vertaler, die als mentor optreedt. Die mentor ontvangt voor zijn of haar werkzaamheden een honorarium. De Taalunie subsidieert de mentoraten, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren zijn medefinanciers.

In het najaar van 2000 heeft het Comité van Ministers besloten dat de Taalunie ook taken op zich kan nemen voor de deskundigheidsbevordering van vertalers uit andere talen in het Nederlands. Dat de opleiding voor literair vertalers in het Nederlandse taalgebied lacunes vertoont, is herhaaldelijk gesignaleerd. Onder meer op de Vlaams-Nederlandse conferentie van de Commissie Cultureel Verdrag in 1999 hebben vertegenwoordigers van het letterenveld hun zorg uitgesproken over de nadelige invloed die dat kan hebben op de kwaliteit van literaire vertalingen in het Nederlands. Het nieuwe samenwerkingsverband gaat onderzoeken aan wat voor typen van opleiding of deskundigheidsbevordering voor vertalers in het Nederlands de grootste behoefte bestaat, en welke voorzieningen het effectiefst zijn om aan die behoefte te voldoen. Het zal, bij wijze van proef of 'pilot', al de eerste opleidingsactiviteiten voor de vertaalrichting naar het Nederlands organiseren. Het onderzoek moet uitmonden in een plan dat ingaat met de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van de Taalunie.

3.5 Communicatie

Het 'Taaluniersum' op internet zal ook plaats bieden aan journalistiek geschreven artikelen over uiteenlopende onderwerpen op de werkkterreinen van de Taalunie. Het doel van die artikelen, die zich tot een breed publiek richten, is een aanzet te geven tot discussie over taal- en letterenonderwerpen binnen een van de discussiefora die in het Taaluniersum worden ingericht. In 2001 gaat een redactie voor deze internetpublicaties aan de slag. Nieuws over de Taalunie zelf, over de organisatie en wat ze doet, blijft te lezen op de pagina 'actueel' van de Taaluniewebsite.

Nog in 2001 zullen naar verwachting de eerste deeltjes verschijnen in een nieuwe reeks van gedrukte en door een uitgeverij gedistribueerde publicaties. De reeks komt in de plaats van de 'Voorzetten', waarvan de laatste aflevering in 1997 verschenen is. Het gaat om beknopte monografieën over alle mogelijke aspecten van taal en talige cultuur. 'Taalnormen', 'interculturele communicatie', 'Nederlands in het

buitenland', 'taalonderwijs aan allochtonen' – het zijn maar enkele voorbeelden van onderwerpen die in de reeks aan bod kunnen komen.

Taal is niet alleen een instrument voor functionele communicatie. Mensen hebben ook een emotionele band met hun taal. Ze kunnen plezier beleven aan taalgebruik, taal maakt deel uit van hun belevingswereld, en is tegelijk een 'interface' waardoor ze de wereld en hun relaties tot anderen beleven. Dit aspect van 'beleving' van taal is in taalbeleid altijd betrekkelijk onderbelicht geweest. De Taalunie heeft het tijdens de viering van haar twintigjarige bestaan voor het eerst met nadruk aan de orde gesteld. Het taalplezier kwam het sterkst tot uitdrukking tijdens de gevarieerde podiumvoorstelling 'Gala van de Nederlandse taal'. Een dergelijk Gala voor het Nederlands komt er ook in 2001. Dan zullen vooral veel taalkunstenaars, musici en cabaretiers optreden voor wie Nederlands niet de moedertaal is, of Nederlandstalige artiesten die het meest in het buitenland optreden. De Taalunie bereidt het Gala voor in samenwerking met het Nederlandse en het Vlaamse Comité voor het Europees Jaar van de Talen.

In de loop van 2001 zal het Taalunieversum op internet naar verwachting zijn volledige functionaliteit kunnen krijgen. Enkele technische problemen die nu nog voor sommige componenten bestaan, zullen dan zijn opgelost. De zoekmachine, die een cruciaal onderdeel van dit 'portaal voor het Nederlands' vormt, zal met redelijke, en gaandeweg beter wordende resultaten draaien. De dynamische en interactieve aspecten van de internetomgeving komen dan pas goed tot hun recht. Wanneer het zover is, zal het Taalunieversum voor de tweede keer gelanceerd worden, nu niet meer als proefversie, maar als permanente voorziening. Die lancering zal met een uitgebreide publiciteitscampagne gepaard gaan.

Begroting 2000 versus begroting 2001

(in Euro)

Inkomsten reguliere begroting	2000	2001
Bijdragen	2.084.212	2.119.607
Doelsubsidies		
algemeen	1.165.081	1.184.824
projecten Instituut voor Nederlandse Lexicologie	1.415.794	1.474.332
neerlandistiek Midden- en Oost-Europa	153.832	159.731
neerlandistiek Indonesië	272.268	272.268
Erasmus Taalcentrum Jakarta	311.747	311.747
vervolgprojecten NTU-colloquium Jakarta 1996	45.378	45.378
neerlandistiek Zuid-Afrika	207.831	213.277
zomercursus Nederland	135.680	141.126
zomercursussen Vlaanderen	115.714	120.252
nascholing docenten buiten het taalgebied	24.504	25.412
onderwijs Nederlands in grensgebieden	114.806	119.344
vertaalbeleid buitenland	113.445	113.445
literatuurgeschiedenis	181.512	181.512
leesbevorderingsprojecten	45.378	45.378
digitale bibliotheek Nederlands	49.580	49.915
	4.352.550	4.457.941
Royalty's	45.378	45.378
Overige inkomsten	766.530	443.824
Totaal inkomsten reguliere begroting	7.248.670	7.066.750

Uitgaven reguliere begroting	2000	2001
Organen	831.230	794.782
Voorlichting	566.306	312.791
Werkvelden		
Taal	1.850.111	1.974.098
Onderwijs	3.254.357	3.151.939
Cultuur	734.897	788.216
Vrije beleidsruimte	11.769	44.924
Totaal uitgaven reguliere begroting	7.248.670	7.066.750

Uitgaven

(in Euro)

Uitgaven Organen	2000	2001
Algemeen Secretariaat		
personeelskosten	528.840	551.696
materiële kosten	172.436	156.100
projecten Algemeen Secretariaat	67.160	30.653
	<i>768.436</i>	<i>738.449</i>
Comité van Ministers / Voorbereidend Overleg	9.602	7.152
Interparlementaire Commissie	26.755	25.357
Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren	26.437	23.824
Totaal organen	831.230	794.782

Uitgaven voorlichting	2000	2001
voorlichting algemeen / NTU-website	453.100	113.627
activiteiten	41.963	104.392
materialen	71.243	94.772
Totaal voorlichting	566.306	312.791

Uitgaven werkvelden	2000	2001
Taal		
Europa	20.796	46.149
spelling	7.442	20.284
spraakkunst	86.999	85.946
projecten Instituut voor Nederlandse Lexicologie	1.420.332	1.476.465
terminologie	87.126	78.005
taal- en spraaktechnologie	110.886	122.022
taalzorg	98.470	99.695
overige	18.060	45.532
<i>Totaal taal</i>	<i>1.850.111</i>	<i>1.974.098</i>
Onderwijs		
Onderwijs binnen het taalgebied		
algemeen	10.927	30.340
projecten	119.707	169.727
	<i>130.634</i>	<i>200.067</i>

	2000	2001
Onderwijs buiten het taalgebied		
neerlandistiek algemeen	657.464	550.896
zomercursussen / bijscholing en informatievoorziening	957.921	802.910
neerlandistiek Midden- en Oost-Europa	210.763	208.410
neerlandistiek Indonesië	675.225	691.833
neerlandistiek Verenigde Staten van Amerika	158.133	120.546
neerlandistiek Zuid-Afrika	243.943	253.029
neerlandistiek Zuidoost-Azië en Oceanië	7.678	34.884
niet-universitair algemeen	49.916	71.797
onderwijs Nederlands in grensgebieden	138.966	154.308
onderwijs Nederlands Antillen en Aruba	12.524	38.866
onderwijs Nederlands Suriname	11.190	24.393
	3.123.723	2.951.872
<i>Totaal onderwijs</i>	<i>3.254.357</i>	<i>3.151.939</i>
Cultuur		
Cultuur binnen het taalgebied		
leesbevordering	89.413	115.495
projectsubsidies	358.659	392.411
drama en media	27.227	45.106
	475.299	553.012
Cultuur buiten het taalgebied		
culturele functie docentschappen	95.965	89.132
opleidingsvoorzieningen literair vertalen	163.633	146.072
	259.598	235.204
<i>Totaal cultuur</i>	<i>734.897</i>	<i>788.216</i>
Totaal werkvelden	5.839.365	5.914.253
Vrije beleidsruimte	11.769	44.924
Totaal uitgaven	7.248.670	7.066.750

Bijlage 1:

Besluiten van het Comité van Ministers in 2000

Besluitenlijst 52ste vergadering van het Comité van Ministers – Breda, 9 mei 2000

1 Besluit Comité van Ministers over het Taaladviesoverleg

Het Comité van Ministers gaat akkoord met de instelling van een Taaladviesoverleg dat geldt als overlegplatform tussen taaladviesdiensten en taaladviseurs en dat verantwoordelijk is voor het bereiken van een inhoudelijke consensus inzake concrete taal-kwesties, met name van die kwesties die in de Taaladviesbank opgenomen dienen te worden. De algemeen secretaris stelt terzake een instellingsbeschikking en bijbehorend samenstellingsbesluit vast. Het overlegorgaan zal ten hoogste tien leden tellen. De leden worden benoemd voor een periode van drie jaar. Hun mandaat kan één keer automatisch worden verlengd. Twee jaar na het inwerkingtreden van het instellingsbesluit zullen de werkzaamheden van het overleg worden geëvalueerd.

2 Besluit Comité van Ministers over ICT binnen het onderwijs Nederlands

Het Comité van Ministers verklaart zich akkoord met de nota ICT binnen het onderwijs Nederlands en vraagt de algemeen secretaris om verdere uitwerking van de drie voorgestelde projecten. De nota maakt deel uit van dit besluit.

3 Besluit Comité van Ministers over de Jonge Gouden Uil

I Het Comité van Ministers vraagt het ambtelijk letterenoverleg in overleg met Stichting Lezen en andere partners een voorstel te doen voor een gezamenlijk leesbevorderingsbeleid, ten behoeve van zijn eerstkomende vergadering.

II Project: bevorderen van het lezen van literatuur in secundair onderwijs / voortgezet onderwijs:

De budgetten voor het project 'Jonge Gouden Uil', tezamen f 175.000,-, worden vanaf 2001 beschikbaar gesteld voor een nieuw project voor de bevordering van het lezen van literatuur door jongeren vanaf vijftien jaar in het secundair onderwijs / voortgezet onderwijs.

De Taalunie nodigt via een openbare werving instellingen uit om een voorstel in te dienen dat voldoet aan de volgende criteria:

- Nederlands-Vlaamse samenwerking;
- Een prijs en competitie tussen jongerenjury's en jury's van deskundige volwassenen;
- Deelname van ten minste duizend scholieren, van Nederlandse en Vlaamse scholen;
- Een slotdag voor de scholieren met prijsuitreiking, inhoudelijke discussie tussen scholieren, genomineerde schrijvers en leden van volwassenenjury's;
- Communicatie tussen Nederlandse en Vlaamse leerlingen over de boeken, ook via internet;
- Medewerking van het boekenvak en van het openbaar bibliotheekwezen bij de promotie en de beschikbaarstelling van boeken;
- Publiciteit over de prijs in het hele Nederlandse taalgebied, bij voorkeur ook via de televisie.

De inzendingen worden beoordeeld door de beleidsgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Stichting Lezen, het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap departement Onderwijs, het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap departement Cultuur en de Taalunie. Een afvaardiging van ONUB en SABIDO wordt betrokken. In de najaarsvergadering bespreekt het Comité van Ministers het advies van de beleidsgroep.

III Project: meer aandacht voor Jeugdliteratuur bij leraren voor het basisonderwijs:

Het Comité vraagt dezelfde beleidsgroep (zie hierboven) om een voorstel voor een project met als doel meer aandacht voor jeugdliteratuur bij lerarenopleidingen / pabo's. In de najaarsvergadering wordt dit voorstel voor een project geagendeerd.

4 Besluit Comité van Ministers over voorlopig actieplan en ontwerpbegroting 2001

Het Comité van Ministers stelt het voorlopige actieplan 2001 vast en keurt de ontwerpbegroting 2001 goed. Het voorlopige actieplan 2001 en de ontwerpbegroting 2001 worden voorgelegd aan de Interparlementaire Commissie en aan de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren.

Besluitenlijst 53ste vergadering van het Comité van Ministers – oktober 2000

1 Besluit Comité van Ministers over leesbevordering

De Nederlandse en de Vlaamse overheid beschouwen een bloeiende leescultuur als een zaak van algemeen belang die hun zorg verdient. De kwantitatieve en kwalitatieve teruggang van het lezen baart hun zorgen. Beiden trachten deze teruggang te bestrijden door systematisch en continu het leesgedrag te beïnvloeden, vooral met activiteiten die de boodschap overdragen dat lezen een plezierige tijdbesteding is. Samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen kan een meerwaarde hebben in termen van kwaliteit, doelmatigheid en/of efficiëntie. Ook kan een gezamenlijke aanpak de Nederlands-Vlaamse dialoog stimuleren.

De Taalunie houdt zich al bezig met een aantal projecten op het gebied van leesbevordering. Het Comité van Ministers wil in het kader van de algemene meerjarenplanning van de Taalunie 2003-2007 een breder gemeenschappelijk leesbevorderingsbeleid voeren. Het Comité heeft daartoe de volgende deeltherreinen aangewezen in de overtuiging dat samenwerking juist dáár een meerwaarde als hierboven bedoeld zal opleveren:

- Onderzoek;
- Informatie, documentatie en deskundigheidsbevordering;
- Grootschalige sensibiliseringsprojecten met een bovenlokale uitstraling;
- Projecten die behalve het lezen ook de Nederlands-Vlaamse dialoog bevorderen.

De algemeen secretaris van de Taalunie krijgt de opdracht om in overleg met Stichting Lezen en de relevante Vlaamse partijen een plan op te stellen in het kader van de Taaluniemeerjarenplanning 2003-2007.

Het Comité stuurt eind oktober 2000 een notitie 'Naar een Nederlands-Vlaams leesbevorderingsbeleid' aan de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren met het verzoek om, na raadpleging van het veld, vóór 1 september 2001 advies uit te brengen over de principes en de concretisering van een gezamenlijk leesbevorderingsbeleid.

Het plan voor 2003-2007 van de algemeen secretaris (zie hierboven) en het advies van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren (zie boven) worden geagendeerd in het kader van de besprekingen over de Taaluniemeerjarenplanning 2003-2007.

Het Comité besluit in de voorjaarsvergadering 2001 over eventueel al in 2001 en in 2002 in uitvoering te nemen projecten.

2 Besluit Comité van Ministers over literair vertalen

Overwegende

- dat het Taalunieprogramma van opleidingen tot literair vertaler nu zóver is uitgekristalliseerd, dat het kan worden voortgezet en uitgebouwd door een uitvoerder die daartoe subsidie ontvangt van de Taalunie;
- dat zowel vanuit het veld als vanuit de betrokken advies-gremia wordt gepleit voor een gemeenschappelijke voorziening voor deskundigheidsbevordering van literair vertalers uit en naar het Nederlands,

besluit het Comité om via een open inschrijving nog vóór eind 2000 een geschikte instantie te zoeken die vooralsnog voor de komende twee jaar de volgende taken verricht:

- I literair vertalen uit het Nederlands
 - a het organiseren en verder ontwikkelen van de Zomercursus literair vertalen en de workshops en follow-upbijeenkomsten;
 - b het uitvoeren van het 'mentoratenstelsel' voor literair vertalers die een eerste opdracht hebben voor de vertaling van een Nederlandstalig werk. Dit stelsel ontwikkelt de Taalunie momenteel met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren;
 - c de opzet en organisatie van didactiekworkshops en de opzet van een digitaal netwerk voor literair vertalers in spe;

II literair vertalen náár het Nederlands
het inventariseren van behoeften, onderzoeken van mogelijkheden, uitwerken van een structuur en opstellen van een meerjarenplan 2003-2007 ten behoeve van een beleid met betrekking tot de zorg voor de kwaliteit van het literair vertalen en opleidingsvoorzieningen tot literair vertaler náár het Nederlands.

- De keuze voor de uitvoerder en het ontwerpen van een beleidsplan gebeurt in samenspraak met het Fonds voor de Letteren in Nederland, het Fonds voor de Letteren in Vlaanderen en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds.
- De financiering komt deels ten laste van de begrotingspost 'Cultuur buiten het taalgebied – opleidingsvoorzieningen literair vertalen' zoals opgenomen in de lopende meerjarenbegroting van de Taalunie. Voor de werkingskosten in de aanlooptijd en voor het ontwikkelen van het nieuwe beleid wordt de Taaluniebegroting zowel in 2001 als in 2002 verhoogd met een bedrag van jaarlijks 57.000 euro in de vorm van een doelsubsidie van Vlaanderen. Hiermee wordt op dit terrein de financiering volgens het 2/3-1/3 principe gerealiseerd.

3 Besluit Comité van Ministers over het Jaar van de Talen

De Raad van Europa en de Europese Unie hechten veel belang aan meertaligheid in Europa. Om de aandacht hierop te richten is 2001

uitgeroepen tot Jaar van de Talen. Het Comité van Ministers meent dat het Nederlands in dit verhaal niet mag ontbreken. Daarom is besloten om een aantal activiteiten te ontwikkelen in Taalunieverband, gericht op Nederlands buiten het taalgebied, maar ook Nederlands voor niet-Nederlandstaligen die binnen het taalgebied woonachtig zijn.

De volgende activiteiten worden in dit kader opgezet: Gala van de Nederlandse Taal, proefproject Nederlands in het buitenland, Internet language game, acties vakgroepen neerlandistiek extra muros, beschrijvend onderzoek naar situatie NT2-onderwijs in Nederland en Vlaanderen, brochure voorbeeldprojecten inburgering/onthaal, voorbeeldprojecten van NT2-leerders in de media en een symposium NT2/NVT.

De kosten voor deze activiteiten worden geraamd op 187.500 euro. Naast het aanspreken van het reguliere Taaluniebudget voor deze activiteiten is ook voorzien in een bijdrage uit de fondsen van de Nationale Comités uit Nederland en Vlaanderen.

4 Besluit Comité van Ministers over Zuid-Afrika

Het Comité van Ministers heeft kennisgenomen van de tussentijdse evaluatie van het huidige samenwerkingsbeleid met Zuid-Afrika. Op grond van deze evaluatie beslist het Comité van Ministers om die samenwerking verder voort te zetten en de mogelijkheden voor verdergaande samenwerking te onderzoeken; met name de mogelijkheden om expertise in te zetten bij de vormgeving van meertaligheid verdienen hierbij de aandacht. In het kader van de bespreking rondom het nieuwe meerjarenbeleidsplan zal het Comité van Ministers nagaan hoe samengewerkt kan worden bij het uitwisselen van (meer-)talige expertise met Zuid-Afrika. De algemeen secretaris krijgt de opdracht hiervoor verkennende gesprekken te voeren.

5 Besluit Comité van Ministers over buitenlands cultuurbeleid

Het Comité van Ministers besluit het pilotproject met de vakgroepen Nederlands in Berlijn, Londen, Münster en Wenen voort te zetten hangende de discussie over de verdere vormgeving van een gezamenlijk beleid op het gebied van de verspreiding van taal en taalgebonden cultuur in het buitenland dat in de beleidsperiode 2003-2007 zijn beslag zou moeten krijgen.

Het zal daartoe de begrotingspost voor de culturele functie in 2002 voor één jaar verhogen met 35.000 euro.

6 Besluit Comité van Ministers over Actieplan en begroting 2001

Het Comité van Ministers stelt het Actieplan en de begroting 2001 vast.

- I De begroting 2001 van de Nederlandse Taalunie is samengesteld uit:

f	4.671.000	bijdragen;
f	10.893.010	doelsubsidies;
f	1.078.058	overige inkomsten.

II Conform artikel 17 van het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie worden de bijdragen voor tweederde ter beschikking gesteld door het Koninkrijk der Nederlanden en voor eenderde door de Vlaamse Gemeenschap.

III Van de doelsubsidies wordt f 7.513.340 ter beschikking gesteld door het Koninkrijk der Nederlanden en f 3.379.670 door de Vlaamse Gemeenschap.

IV Opdat de Taalunie aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen, zullen de bijdragen en doelsubsidies door het Koninkrijk der Nederlanden in vier gelijke delen aan het begin van elk kwartaal van 2001 worden overgeschreven, en door de Vlaamse Gemeenschap in twee gelijke delen op 1 april 2001 en op 1 juli 2001.

Bijlage 2:

Overzicht van aandachtsgebieden en projecten in het Actieplan 2001

Kleur: **aandachtsgebieden** (met bijbehorende hoofdstuknummers)

Zwart: **projecten** binnen een aandachtsgebied (met bijbehorende paragraafnummers)

- A.1 Taal: beschrijving, normering – Algemeen**
 - A.2.1 Spelling
 - A.2.2 Projecten Nederlandse Spraakkunst
 - A.2.3 INL-projecten
 - A.2.4 Corpus Gesproken Nederlands
 - A.2.5 Netwerk Europese samenwerking
 - A.2.6 Werkgroep Buitenlandse Aardrijkskundige namen (WBAN)
- B.1 Taal: toepassingen en infrastructuur – Algemeen**
 - B.2.1 clvv-projecten
 - B.2.2 Projecten Terminologie
 - B.2.3 Platform Taal- en Spraaktechnologie
 - B.2.4 NL-Translex
 - B.2.5 Opzetten structuur elektronische taaladvisering via Internet
- C.1 Onderwijs binnen het taalgebied: regulier – Algemeen**
 - C.2.1 Platform Onderwijs Nederlands
 - C.2.2 Sociaal taalbeleid – Vroege tweedetaalverwerving
- D.1 Onderwijs binnen het taalgebied: volwassenenonderwijs – Algemeen**
 - D.2.1 Platform Nederlands als tweede taal voor volwassenen
 - D.2.2 Sociaal taalbeleid – Inburgering
- E.1 Onderwijs binnen het taalgebied: neerlandistiek – Algemeen**
- F.1 Onderwijs buiten het taalgebied: neerlandistiek algemeen – Algemeen**
 - F.2.1 Student-assistenten in Europa
- G.1 Onderwijs buiten het taalgebied: universitair aandachtsgebieden – Algemeen**
 - G.2.1 Neerlandistiek Indonesië
 - G.2.2 Neerlandistiek Midden- en Oost-Europa
 - G.2.3 Neerlandistiek Verenigde Staten
 - G.2.4 Neerlandistiek Zuid-Afrika
 - G.2.5 Neerlandistiek Azië en Oceanië
- H.1 Onderwijs buiten het taalgebied: centrale ondersteuning – Algemeen**
 - H.2.1 Certificaat Nederlands als Vreemde Taal
 - H.2.2 Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal
 - H.2.3 Zomercursus Nederland
 - H.2.4 Zomercursussen Vlaanderen
 - H.2.5 Docentennavorming
- I.1 Onderwijs buiten het taalgebied: niet-universitair – Algemeen**
 - I.2.1 Onderwijs Nederlands Nord - Pas de Calais
 - I.2.2 Onderwijs Nederlands Nederlandse Antillen en Aruba
 - I.2.3 Onderwijs Nederlands Suriname
 - I.2.4 Onderwijs Nederlands in Wallonië
 - I.2.5 Proefproject Nederlands als vreemde taal voor volwassenen in het buitenland
- J.1 Cultuur binnen het taalgebied – Algemeen**
 - J.2.1 Leesprojecten
 - J.2.2 Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie
 - J.2.3 Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel
 - J.2.4 Literatuurgeschiedenis
 - J.2.5 Digitale Bibliotheek Nederlands
- K.1 Cultuur buiten het taalgebied – Algemeen**
 - K.2.1 Voorziening buitenlands cultuurbeleid
 - K.2.2 Ondersteuning literair vertalen
 - K.2.3 Studie-onderdelen literair vertalen
- L. Nederlands in de Europese Unie**
- M. Nederlands en de informatiemaatschappij**
- N.1 Voorlichtingsbeleid algemeen**
 - N.2.1 Taalunieversum
 - N.2.2 Voorlichtingsactiviteiten
 - N.2.3 Voorlichtingsmaterialen

Meer informatie over de Nederlandse Taalunie

Taaluniewebsite: <http://www.taalunie.org>

Taalunie Nieuws: http://www.taalunie.org/_actueel/

De volgende documentatie kan worden aangevraagd bij het algemeen secretariaat van de Taalunie:

- Brochure *Werken aan de toekomst van de taal. Portret van de Nederlandse Taalunie*;
- *Meerjarenbeleidsplan 1998-2002*;
- Beleidsstuk *Actieplan 2001*;
- Beleidsstuk *Jaarverslag 2000*;
- Overzicht van besluiten van het Comité van Ministers en van moties en schriftelijke vragen van de Interparlementaire Commissie in 2000;
- Overzicht van organen en commissies van de Taalunie met vermelding van de namen van de leden.

Het portaal voor het Nederlands: <http://www.taalunieversum.org>

Algemeen Secretariaat
Lange Voorhout 19
2514 EB 's-Gravenhage
Postbus 10595
2501 HN 's-Gravenhage
Nederland
Telefoon: +31 (0)70 346 95 48
Fax: +31 (0)70 365 98 18
E-mail: secr@ntu.nl

Colofon

De Taalunie in 2000 en 2001: Een tussenbalans
Uitgave van de Nederlandse Taalunie

April 2001

Gehele of gedeeltelijke overname van de tekst van *De Taalunie in 2000 en 2001: Een tussenbalans* is alleen toegestaan met bronvermelding.

Redactie
Nederlandse Taalunie

Vormgeving
Bailleul Ontwerpbureau, Gent

Druk
Drukkerij Van Kerckvoorde, Gent

